

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 6:48, leidžiasi 6:33

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVII

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Penktadienis, Spalis-October 2 d., 1970 m.

Kaina 10c

232

ARABAI NUSIVYLĖ AMERIKOS DELEGACIJA

New Yorko rinkimai suskaldė uniiją

NEW YORKAS. — Gubernatoriaus rinkimai New Yorke suskaldė vietinę darbo uniųjų organizaciją. New Yorko valstijos uniųjų federacijos pirmininkas Raymond Corbett remia gubernatorių Rockefellerį, kurio išrinkimui jau pritarė statybos darbininkai, policijos, ugniagesių ir transporto darbininkų uniijos vadai.

Valstijos, miestų, savivaldybių tarnautojų uniijos vadas Victor Gotbaum vadovauja uniųjų veikėjams, kurie remia demokratų partijos kandidatą ir gubernatorių Arthura Goldbergerį. Gotbaum, matyt, tos pačios kilmės, kaip ir Golberg, NBC televizijos programoje piktai puolė dešiniuosius darbo uniųjų vadus, patį prezidentą George Meany ir kitus. Daug piktų žodžių susilaukė statybos darbininkai, kurie jau tapę "viduriniąja klase". Gotbaum siūlo darbininkams sudaryti "pažangiųjų koaliciją", kuri išeitų į kovą prieš konservatyvius, i dešinę nukrypusius uniųjų vadus, kaip Meany ar Corbett. Rūbų siuvėjos, ligoninių darbininkai ir jūrveivai uniija eina už demokratų partiją ir jos kandidatą Goldbergerį.

Mirus Egipto Nasserui, pasaulis svarstė, kas galės užimti jo, kaip arabų pasaulio įtakingiausio vado, vietą. Valdęs didžiausią arabų valstybę, Nasseris buvo labai populiarus arabų masėse. Joks kitas vadas neturi tokios įtakos.

PREZIDENTO VIZITAS BELGRADE

BELGRADAS. — Prezidentas Nixonas iš Belgrado nuskrido aplankyti ir antro didžiausio Jugoslavijos miesto Zagrebo-Kroatijos sostinės, buvo sustota ir Kurnovec miestelyje, kur gimė prezidentas Tito. Savo kalboje — iškilminguose pietuose prezidentas Nixonas ragino visą pasaulio valstybes gerbti kitų valstybių teises. Jis pabrėžė, kad Jugoslavija jau seniai pasirinko neisijungimo į blokus kelią ir maršalas Tito daug prisidėjo prie neutraliųjų valstybių organizavimo. Svarbiausia esą, kad valstybės gerbtų kitų pasirinktą kelią ir nesikištų į kitų šalių reikalus. Amerika tokią poziciją gerbia, — pareiškė Nixonas.

Tuo prezidentas pabrėžė 1948 metais įvykusi Jugoslavijos atsisakymą nuo sovietų bloko, kuris Jugoslavijai vis dar labai rūpi sovietų veiksmų čekoslovakijoje šviesoje. Atsakydamas prezidentui Tito pabrėžė, kad nepriklausomybės, suverenumo, lygybės ir nesikišimo principai turi būti gerbiami be jokių išimčių. Tų principų lauzymas negali būti pateisinamas jokiais politiniais, ideologiniais ar kitais motyvais. Čia Tito griežtai prieštarauja Brežnevo doktrinai, kuri tvirtina, kad sovietai turi "gelbėti socializmą", nežiūrint kur, jei jam gresia pavojus.

Planuojant Nixono kelionę į Jugoslaviją buvo tikėtasi daugiau kalbėti apie Vidurinius Rytus. Prezidentas Nixonas tikėjosi per Tito paveikti Egipto prezidentą Nasserį, kad šis sutiktų su taikos derybomis ir parodytų nuolaidumą Suezio fronto paliaubose. Nasserui mirus padėtis kiek pasikeitė. Nežinia, ar Tito galės būti naudingas, ar jis turės kiek įtakos naujai Egipto vadovybei.

Maršalas Tito pasakė Nixonui, kad taikos pasaulyje nebus galima pasiekti vien tik didžiųjų valstybių iniciatyva. Didžiųjų daromas spaudimas ir kišimasis į mažesnių valstybių reikalus dažnai išaukia naujų konfliktų židinius. "Didžiųjų taika negali ilgai tęstis, pastatyta ant mažųjų karų", pareiškė Tito. Nixonas tam pritarė, sakydamas, kad "Jūs galite būti mūsų draugai ir nebūdami niekieno priešinai".

Suimti arabai sugrįžo namo

LONDONAS. — Britanija paleido iš kalėjimo Leilą Khaled, jauną arabų mokytoją, kuri bandė su kitu arabu pagrobti Izraelio keleivį lėktuvą. Jos partneris buvo izraelio sargybinio lėktuve nušautas, o ji buvo suimta. Izraelis reikalavo, kad britai ją išduotų, tačiau ji buvo nugabenta į Kairą. Tuo pačiu metu buvo paleisti ir šveicarijoje kalinti šeši arabai.

Jordane kariuomenės daliniai pradėjo trauktis iš sostinės Ammano. Palestinos partizanai vyksta prie Izraelio pasienio. Kariuomenė sugrįžta į savo bazes, trys mylios nuo Ammano.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

♦ Demokratų kandidatas ir senatorius iš Illinois Adlai Stevenson paskelbė pareiškimą, kuriame jis pasmerkia studentų riaušis ir smurto naudojimą universitetuose.

♦ Egipto prezidento Nasserio laidotuves dalyvavo 18 valstybės galvų ir 9 premjerai.

♦ Jordano sostinėje Ammane nurimo kovos, tačiau pasirodė choleros epidemija. Amerikiečiai lėktuvai po vieną kasdien gabena į Jordaną vaistus ir ligoninės reikmenis.

♦ Ispanijoje policija pradėjo "nepatikimų gaivalų" suiminėjimą, ryšium su prezidento Nixono atvykimu.

♦ Paryžiaus taikos derybose Amerikos ambasadorius Bruce pareiškė, kad paskutinis Viet Congo pasiūlymas buvo studijuotas ir jame nerasta nieko naujo. Manoma, kad netrukus prasidės privatus pasikalbėjimas su komunistų delegacijų vadais.

♦ Sovietų "Pravda" piktai pasmerkė Amerikos "pareiškimą", kad sovietai stato Kuboje povandeninių laivų bazę. Laikraštis, kuris apie tą pareiškimą nieko nebuvo savo skaitytojams pranešęs, aiškina, kad tai "karo psichozės" reiškinys, kad Amerikos valdžia siekianti sukurti karinę isteriją ir apsunkinti tarptautinę padėtį.

♦ Admirolas Walter Smith, Ramiojo vandenyno povandeninių laivų viršininkas įspėjo, kad komunistinė Kinija skubiai didina savo laivyną. Ji jau turi 30 puolamųjų povandeninių laivų.

♦ P. Vietnamas šiandien perima iš Amerikos 31 didelį helikopterį.

♦ Hanojaus radijas labai išgyrė mirusį Egipto prezidentą Nasserį, kuris buvęs kovotojas prieš imperializmą ir kolonializmą.

KINIJOS REVOLIUCIJOS SUKAKTIS

HONG KONGAS. — Komunistinė Kinija vakar šventė savo režimo 21 metų sukaktį. Parade, kaip įprasta, dalyvavo "masės" — apie pusę milijono karių ir darbininkų. Tribūnoje be partijos vadų šį kartą stovėjo ir nuvertus Kambodijos princas Sihanoukas, pasakęs, jog Kinija yra viena trijų pasaulio galybių. Svarbiausią kalbą pasakė Mao Tse Tungo įpėdinis, gynybos ministras Lin Biao. Jis pareiškė savo gan nuosakioje kalboje, kad Amerikos imperializmas ir sovietų socialimperializmas yra izoliuoti ir turi daug sunkumų. Paradas ir kalbos tęsėsi dvi valandas. Pekino radijas pabrėžė, kad parado tribūnoje dalyvavo ir Mao Tse Tungas, kuris esąs stiprios sveikatos ir geroje nuotaikoje.

Šventės išvakarėse kalbą pasakė premjeras Chou En Lajus. Jis nurodė, kad Kinija yra pasiekusi daug revoliucinių laimėjimų. Šiais metais pasibaigia trečiasis penkmetis ir vyriausybė dedanti pamatus naujam penkių metų planui. Premjeras pasmerkė "laukinius bandymus" daryti su pasaulio galybėmis pasidalinti pasaulį ir viešpatauti pasaulio likimui.

Iš Kinijos pranešama, kad kultūrinė revoliucija laikoma baigta. Kinijos ekonominiai reikalai pasitaisę po gero derliaus ir kitų laimėjimų. Karo su sovietais pavojus atslūgęs, nors pasirengimai tebėra. Daromas pažanga branduolinių ginklų statyboje. Greitai laukiama paskelbimo, kad kinai turi ilgų nuostolių raketas.

Kinijos vyriausybė, parodydama, kad viskas sugrįžo į normalias vėžes, baigia užpildyti savo diplomatinis postus užsieniuose. Greit prasidės geležinkelio Tanzanijoje tiesimo darbai. Didelės drausmės ir priepaudos dėka Kinijos užsienio valiutos atsargos labai padidėjo. Šis metų žibalo produkcija pralenkė pernykščią net 38 nušimčiais.

Nežiūrint visų laimėjimų, Kinija turi ir daug rūpesčių. Didžiausias — Mao Tse Tungo senatvė. Jis jau 76 metų ir negalės amžinai valdyti. Kas įvyks po jo? Sovietų Sąjungos įtaka dar gana didelė kinų komunistų.

Bando išjudinti taikos derybas

NEW YORKAS. — Amerikos delegatas Jungtinėse Tautose Charles Yost kreipėsi į visus Vidurinių Rytų konflikto dalyvius, ragindamas pradėti per ambasadorių Jarringą taikos derybas. Keturių didžiųjų valstybių ambasadoriai buvo vėl susirinkę ir svarstė, kaip būtų galima išjudinti derybas. Jos sudidėjo, kai Izraelis apkaltino Egiptą paliaubų sąlygų laužymu.

Egipto ambasadorius kritiko Ameriką, kuri kartojanti neteisingus Izraelio kaltinimus Egiptui. Dėl derybų sabotavimo kalti Izraelis ir Amerika, — po jo? Sovietų Sąjungos įtaka dar gana didelė kinų komunistų.

EGIPTO PREZIDENTO LAIDOTUVĖS

KAIRAS. — Egipto prezidentas Gamal Abdel Nasser vakar buvo iškilmingai palaidotas. Laidotuvių procesijoje žygiavo apsiašarę karaliai, generolai. Minia žmonių viešai reiškė savo liūdesį ir gedulą. Vakarių korespondentai nebuvo dar matę tiek viešos emocijos išraiškų. Policija ir kariuomenė saugojo procesijos gatves, tačiau minia kels kartus prasilaužė pro užtvaras, nustūmė sargybinius, lietu Nasserio karstą, nuplėšė jį dengusią vėliavą. Vienas generolas neteko kepurės, Nasserio žmona automobilį apalpė. Procesija buvo pradėta 101 artilerijos šūvio salutu. Karstą vežė motorizuotas artilerijos pabūklas.

IS VISO PASAULIO

NEW YORKAS. — Izraelio užsienio reikalų ministeris Ebanas pareiškė, kad ir pasibaigus 90 dienų karo paliauboms, Izraelis pirmas nepradės karo veiksmų, net jei derybos iki to laiko ir nebūtų prasidėjusios. Jis pareiškė, kad Izraelio planas sudaryti Palestinos valstybę iš dabartinio Jordano dalies ir okupuotų žemių, mažai beturi vilčių, mirus prezidentui Nasserui, kuris tokiam planui pritaręs. Nauja palestiniečių valstybė būtų draugiška Izraeliui, kuris kartu su Libanu ir Palestina galėtų sudaryti naują sąntarvę, panašią į Benelux sąntarvę Europoje, kur bendradarbiauja Olandija, Belgija ir Liuksemburgas.

ATLANTIC CITY. — Darbo sekretorius James Hodgson kalbėjo plieno darbininkų suvažiavime, tačiau nebuvo šiltai sutiktas. Jo kalba kels kart bus pertraukta nepatenkintų vyriausybės politika darbininkų.

SAIGONAS. — Amerikos karinė vadovybė perdavė P. Vietnamui Anhos karinius sandėlius netoli Da Nango ir 40 bombonešių. Šiuo metu amerikiečių jėgos P. Vietname siekia 391,000. Iki spalio 15 d. bus išvežta dar 38,000 karių.

TANGKOK. — Kambodijos kariuomenė po ilgo apgulimo išvadavo iš komunistų rankų svarbią Tangkok miestelį, 50 mylių nuo Pnom Penho. Miestas gero kaimo apgyventas, gyventojai išbėgo. Komunistai iš namų savininkų kels kart per savaitę emė mokesčius ir vertė gyventojus kasti apkalus ir ardyti kelius.

SAIGONAS. — Jau antrą kartą per šį mėnesį 24 val. laikotarpį nebuvo amerikiečių žuvusių P. Vietnamo kare. Karo veiksmai labai sumažėjo.

Ramūs žydų nauji metai

JERUZALĖ. — Pasaulio žydai švenčia savo kalendoriaus naujus, 5731-mus metus. Izraelyje trijų dienų šventė buvo pradėta iškilmingu koncertu, kuriame dalyvavo vyriausybės nariai, susirinkę paklausti Filharmonijos orkestro su Arturu Rubinšteinu.

Jau seniai Izraelyje nebuvo taip ramu. Vienas ministeris pareiškė korespondentui: "Hussein kovoja dėl savo sosto, Nasseris mirė, o mes čia sėdime ir klausomės Rubinšteino". Suezio fronte ramu, o partizanai, užsiėmę kitais reikalais, nebeuola Izraelio. Naujiems metams Izraelin atvyko apie 25,000 turistų iš užsienio. Visuose viešbučiuose kambariuose ant stalų padėta obuolių ir medaus — Naujų Metų proga.

Šalia karsto žygiavo 40 generolų ir 5,000 karių ir rinktinės kariuomenės daliniai. Toliau sekė Nasserio žmona su vaikais, valdžios nariai ir užsienio delegacijos.

Sovietų Kosyginas jau suspėjo susitikti su Arabų Socialistų Uniijos pirmininku Sabri ir karo ministru Fawzi. Sakoma, kad Amerikos delegacijos vadas Richardsonas irgi siekia pasitaikyti su Kosyginu. Sovietų delegacijoje buvo generolai tarėsi su Egipto štabo vadovybe.

Naserio mirtis jau išaukė kelias savaites. Libane viena moteris susidegino. Kaire vyresnė iš šešto aukšto ir užsimušė. Libane trys vyrai buvo nušauti, kai liūdinčių arabų šūviai pataikė į juos tradicinės gedulo salves metu. Kairo policija naudojo lazdas, norėdama praskinti procesijai kelią tarp suvažiavusių iš viso Egipto žmonių.

Premjeras Kosyginas šia proga susitikto ir su Sudano, Sirijos ir Alžiro vadais. Sovietų agentūra paskelbė, kad bus tęsiamas sovietų-egiptiečių bendradarbiavimas ir jungtinė kova prieš imperializmą ir agresiją.

Arabų stebėtojai nusivylė, kad Amerika atsiuntė tik "sveikatos ministerį" į Nasserio laidotuves. Spauda primena, kad Egiptas, kai mirė Eisenhoweris, nors diplomatiniai santykiai ir nebuvo tarp abiejų šalių normalūs, buvo atsiuntę į laidotuves vicepremyrą Mahamoud Fawzi, Richardsonas mažai tarp arabų žinomas ir jo vadovaujama delegacija laikoma įžaidimu visiems arabams.

Britų darbiečių konferencija

BLACKPOOL. — Britanijos darbo partijos metinėje konferencijoje buvęs premjeras Wilsonas pažadėjo, tapęs vėl premjeru, atšaukti visus dabartines vyriausybės susitarimus su Pietų Afrikai, jei tie susitarimai lies ginklų pardavimą rasistinei P. Afrikos vyriausybei.

Kalbėdamas apie konservatorių partijos laimėjimą rinkimuose, Wilsonas pareiškė, kad jie laimėjo per savo cinizmą. Konservatoriai žadėjo sumažinti mokesčius ir kartu sumažinti prekių kainas, nors visi žino, kad tai neįmanoma padaryti. Kol kas konservatorių valdžia nieko nesumažino ir pasirodė, kaip Anderseno pasakojė, tačiau ne "imperatoriais be rūbų", bet "rūbai be imperatoriaus".

Darbo partijos konferencijoje vyksa ginčai apie Britanijos priklausymą Bendrai Europos Rinkai. Daug darbiečių, ypač uniijose, yra nusistatę prieš britų įstojimą į rinką. Pats partijos vadas Wilsonas pasisakė įstojimą remiant, jei "kaina nebus per didelė".

LIETUVIŲ MEILĖ ŽEMEI IR GAMTAI

Iš Tado Ivanausko pasakojimų apie Obelynės gojėlį

Jau 1921 m. Lietuvoje įsikū-
re "Lietuvai pagražinti draugi-
ja". Jos tikslas pagražinti mū-
sų kraštą, o svarbiausia — at-
kurti išnykusią augaliją, miškus,
parkus, išlaikyti istorines vie-
toves ir pan. Ši draugija sten-
gėsi patraukti jaunuosius, ypač
moksleivius. Svarbiausia šios
draugijos priemonė buvo medžių
sodinimas. Buvo sutarta su
Švietimo ministerija vieną pava-
sario dieną atleisti mokinius
nuo pamokų ir paskirti jų me-
džių sodinimui. Mokiniai šis
darbas labai patiko, atsirado net
entuziastų. Arti Kauno buvo
apodintas smiltynas tarp Pe-
trašiūnų ir Pažaislio, be to tuš-
ti plotai Panemunės miškuose.

Gamtos apsauga buvo tais lai-
kais mažai kam suprantama ir
oficialiai nebuvo atstovaujama,
bet vis dėlto Obelynė tapo ta
vieta, kurioje mielai spietėsi zo-
logai, botanikai ir gamtos my-
lėtojai. Dažnai susirinkdavo stu-
dentai susipažinti su medžiais ir
paukščiais. Obelynės vardas iš-
populiarėjo. Gal kas mano, kad
šis vardas yra kilęs dėl augina-
mų ten obuolių. Ne, ne dėl to.
Obelynės dauboje augo sena, sto-
ra laukinė obelis. Piemenys, ku-
rie seniau čia ganydavo savo gy-
vulius, tą vietą ir praminė Obe-
lyne.

Obelynė

Kartu su eglėmis iš miško pa-
teko žibuoklių. Jau kitais me-
tais jos sužydėjo. Taip pat su
eglemis į mūsų žemę pateko
grybų, ypač rudmėšių gemalų,
todėl daugelį metų galėjome čia
grybauti. Aplink savo sklypą,
už eglių alėjos iškasėm griovį
su nuolydžiu į Nemuną.

Vandeniui sulaukyti šiame
griovyje užtaisėm užtvanką ir
padarėm nedidelį tvenkinėlį.

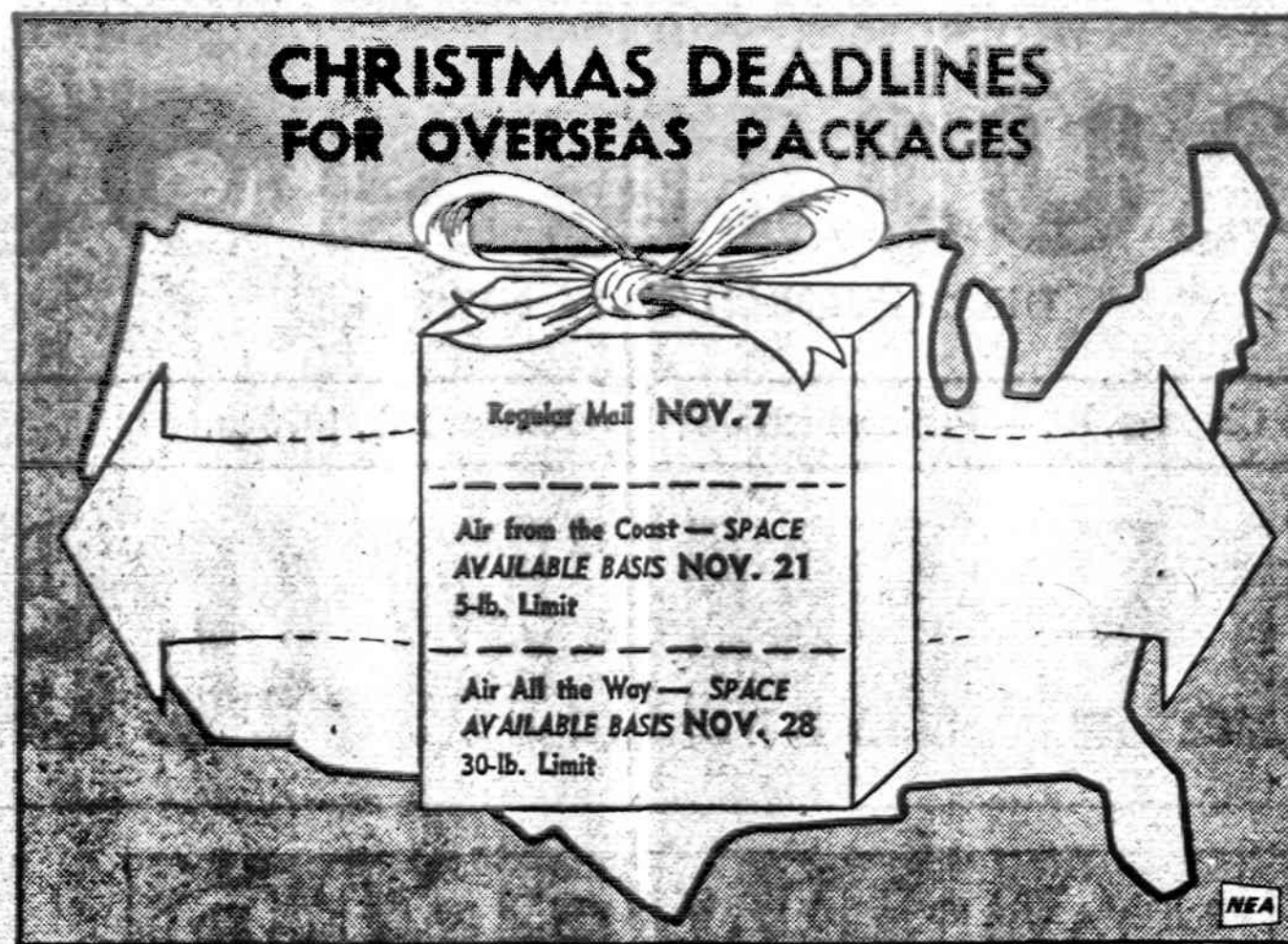
Supantį mus augaliją buvo
graži ir įvairi, bet mes norėjome,
kad ji būtų dar gražesnė.
Visų pirma stengėmės pa-
pildyti medžių sudėtį. Paso-
dinome penkis rūšis maumedžių:
europinį, japoninį, sibirinį, ame-
rikinį, kūrūlinį. Dabar, kai ra-
šau šias eilutes, tie maumedžiai
jau 45 cm. storumo ir labai pa-

Lapuočių pasodinome jau pir-
maisiais metais. Pirmiausia turim
pasigirti didžialape liepa (Tilia
platyphyllos). Šios rūšies ša-
kute atsivežiau iš mūsų parko
Lebiodyje ir įskiepijau į mūsų
ke paprastą miškinę liepą. Da-
bar tai yra jau didžiulis medis,
kasmet žydintis stambiais, ka-
bančiais žiedais, kuriuos labai
mėgstą bitės. Esame pasodinę
ir keletą bukų, atvežtų nuo Prie-
kulės, kur yra nedidelis šių me-

gražina Obelynės vietovaidį.
Esu spygliuočių mėgėjas, tad
pasodinau keletą pušų rūšių, tarp
kitko ir sibirinių pušų. Jos auga
nelabai greit ir dabar turi apie
25 cm. storumo ir apie 8 m.
aukščio. Šios pušys vedė kan-
korėžius su gražiomis brandžio-
mis sėklomis, kuriomis susiža-
vi voverės ir kasmet jas suėda.
Ši pušis, nors kilusi iš atšiauraus
Sibiro klimato, auga daug lė-
čiau už mūsų paprastąją pušį,
bet yra maloni savo ilgais švel-
niais spygliais. Buvo pasodinta
keleta tujų. Porą vakarinių tu-
jų atnešiau vienoje saujoje, o
dabar jos 8 m. aukščio. Didžio-
lio ūgio, apie 10 m. pasiekė anais
laikais pasodina milžiniškoji tuja
(Thuja plicata). Jau naujesniais
laikais papildėme tujų rinkinį
naujomis dekoratyvinėmis for-
momis; tarp jų savo ūgiu (apie
6 m.) išsiskiria piramidinės tu-
jos. Vienas iš mano mėgstamų
jų spygliuočių yra cuga (Tsuga
canadensis), iš Kanados kilęs
medis, bet gerai pakeliantis mū-
sų klimatą. Anais metais pasod-
intos cugos turi apie 30 cm.
skersmens ir veda kankorėžius.
Turėjome pasisodinę du sibirin-
ius kienius — jie gerai tarpsta
ir dabar turi apie 10 m. aukš-
čio. Gerai prigijo du mėlynieji
kanadiniai (Abies concolor). Da-
bar jie turi apie 25 cm. storu-
mo. Prie pat namų gražiai už-
augo dvi dygiosios eglės (Picea
pungens). Beveik kasmet jose
superi malonus paukštėlis — straz-
das giesmininkas. Dar pasiso-
dinome kalninių pušų ir balka-
ninių pušų (Pinus peuce). La-
bai esu patenkintas pasodintais
žirniais ir aliaskiniais puskipa-
riais.

Ažuolų turime net kelias eg-
zotines rūšis. Iš jų daug malo-
numo teikia raudonas amerikie-
nis azuolas (Quercus borealis).
Medeliai, pasodinti 1921 m., už-
augo tokie stori, kad dabar su-
augęs vyras jų apkabinti nebe-
gali. Rudenį, bet ne visuomet
(tai priklauso nuo oro), jų lapai
parasta ir atrodo labai puoš-
nūs. Šis azuolas duoda daug gi-
lių, kuriomis mielai maitinasi
voverės ir kėkštai, taip pat vie-
na didelė pelių rūgš — gelton-
kaklė pelė. Be šio (raudono)
azuolo, iš pat pradžių pasodino-
me kelis pelkinius azuolus (Quer-
cus palustris). Jie labai puoš-
nūs — rudenį ryškiai paraudo-
nuoja, bet gilių neveda. Auga
lėtai, tad 40 metų medžiai yra
vos 25 cm. storumo. Mūsų miš-
kininkai aptiko Lietuvos miškuose
ir bekoję azuolą (Quercus pe-
trea). Taigi, ir šios rūšies turi-
me apie šesetą medžių. Obelynė
je turime ir kelis piramidinius
azuolus. Jų pirmąsias buvo me-
dis, pasodintas vienoje ka-
pinėse. Iš jo buvo paimtas įs-
kiepis ir įskiepytas į paprastą
laukinį azuolą. Nuo to laiko
praėjo 49 metai, ir įskiepyti
azuoliukai jau virto didžiuliais
medžiais, bet jie žydi labai retai
ir dar rečiau duoda gilių. Ga-
na dažnas mūsų krašte medis
yra skroblas, bet tik Pietų Lie-
tuvoje (maždaug iki Dotnuvos
paralėlių). Norėdami turėti pil-
nesnį rinkinį, esame jų pasodinę
Obelynėje — jie greit auga ir
nepasiekia tokio ūgio, kaip įpie-
tesniuose kraštuose, bet malonus
tuo, kad gali augti dideliu tan-
kumynu.

Obelynėje auga trys rūšys kle-
vų: paprastasis miškinis kle-
vas, sudabrinis klevas (Acer sac-
charinum) ir gautas iš Ameri-
kos cukrinis klevas (Acer saccha-
rum). Iš Tolimųjų Rytų atvež-
tas, gana gerai auga kamštame-
dis (Phellodendron amurense),
kurio žiauberis tinka kamščiui
pagaminti, o žiedus mielai lan-
ko bitės. Taip pat čia auga iš
Tolimųjų Rytų kilusi aktinidija

Pašto valdyba ragina amerikiečius siųsti Kalėdų siuntinius kiek galima anksčiau. Paskatinimui paštas pakelia siuntinių kainas nuo lapkričio 14 d. Lentelėje nurodomos datos, iki kada siuntiniai turi būti išsiųsti.

CHRISTMAS DEADLINES FOR OVERSEAS PACKAGES

Regular Mail NOV. 7

Air from the Coast — SPACE AVAILABLE BASIS NOV. 21 5-lb. Limit

Air All the Way — SPACE AVAILABLE BASIS NOV. 28 30-lb. Limit

Šimtas metų sukako kaip Italija atėmė iš Popiežiaus Romą

Užpraėjusį sekmadienį rugsėjo 20 dieną sukako lygiai 100 metų, kai Rymo Katalikų Bažnyčios galva kare pralaimėjo šio pasaulio galybę ir turėjo tenkintis vien dangaus karalyste.

1870 metų rugsėjo 20 d. viršum Šv. Petro bazilikos fasado tarp dvilikos apaštalų akmeninių figūrų iškilo balta vėliava, ženklas kad popiežius kapituliavo ir pasidavė. Kitoje Tibro upės pusėje kelios Bersaglieri kariuomenės kuopos gabenos prie Romos miesto sienų žuvusiųjų savo draugų lavonus.

Laikas buvo 10 valanda ryto. Miesto sienos buvo išlaužytos. Atkaklios kautynės tarp popiežiaus kariuomenės ir Italijos karių pajėgų, trukusių pilnas penkias valandas, buvo ką tik pasibaigusios. Popiežius kapituliavo, tuo būdu baigėsi popiežiaus valstybės dienos. Roma buvo paimta, ir buvęs cecorių miestas pasidarė jungtinės Italijos sostine. Romą paėmusioji Italijos kariuomenė kovojo vardu karaliaus Viktoro Emanuelio II, kuris jau prieš 9 metus buvo paskelbtas visos Italijos karaliumi.

Roma buvo likęs paskutinis tikslas, siekiant sujungti visą Italiją po viena raudona-žalia balta vėliava, pirmą kartą Italijos patriotų iškelta 1831 metais. Kitos italų karalystės, kunigaikštystės ir kai kurios kitos popiežiaus valstybės jau apie 1860 metus buvo ilietos į vieną bendrą jungtinę Italijos valstybę. Tik Roma su plačia apylinke tebeprisiliko kitapus Italijos.

(Actinidia kolomikta). Aktinidija yra dvimatis augalas, duodantis saldžių uogų, ir (Schizandra chinensis). Schizandros nepaprastai rūgščios uogos turi gydomųjų savybių. Turime ir vieną šiltų kraštų egzotą — paulovniją (Paulownia imperialis). Tai medis su didžiuliais lapais ir puikiais violetinėmis spalvos žiedais, pražystančiais prieš pat pasirodant lapams. Mūsų medžiui jau apie 10 metų; kas rudenį mes jį paguldome ant žemės, kad sniegas jį pridengtų. Pas mus jis dar nežydi, bet auga labai vėliai.

Popiežiaus valstybei ginti prancūzai Romoje laikė savo armiją. Kitos katalikiškos valstybės nedviprasmiškai grąsino karu jaunai Italijos valstybei, jei ji bandytų popiežių nusodinti nuo žemiškosios karalystės sostės.

Tuo tarpu, 1870 metų liepos mėnesį prasidėjo prancūzų ir prūsų karas. Prancūzija, stip-

rintama savo kariuomenę prieš Prūsiją, atitraukė iš Romos savo dalinius. Italijos vyriausybė nieko nebelaukdama pranešė popiežiui ir jo katalikiškiems sąjungininkams, kad tautinė italų kariuomenė rengiasi Romą paimti.

Atžygiavusi per Romos užmiesčių vynuogynus ir vilų rajonus 60 tūkstančių vyrų generolo Raffaele Cadornos, karšto kataliko, kariuomenė rugsėjo 19 d. pasiekė Porta Pia, kur pasiliko per naktį, laukdami aušros atakai pradėti.

Romos mieste, popiežiaus kariuomenė gavo paties popiežiaus palaiminimą ir jo įsakymą pasiduoti kai tik "priešas" prasi-
laus per miesto sienas. Tuo būdu popiežius norėjo parodyti pasauliui, kad jis kapituliavo tik jėgos verčiamas.

Sekancią dieną, rugsėjo 21 d., Viktoras Emanuelis įžengė į Romą ir jam buvo perduoti popiežiaus rūmai ant Kvirinalo kalno. Sekančiais metais Roma tapo visos suvienytos Italijos sostine.

Roma šiandien turi 2.9 milijonus gyventojų ir kasmet daugėja po 100,000; turi 720 mylių miesto gatvių, kuriose važinėja 950,000 automobilių, kasmet po 100,000 daugiau, bet skolų turi

LIETUVIAI KURSE

Mintaujoje lietuviai pradėjo kurtis po 1794 metų sukilimo. Pabėgę iš Lietuvos, jie pakeitė pavardes ir apsigyveno ten.

1802 m. lietuviai evangelikai reformatai ten pradėjo spausdinti savo tikybines knygas.

XIX amžaus antroje pusėje Mintaujos gimnazijoje jau mokėsi lietuviai. 1877 m. ten mokėsi K. Jasėnas. 1880 m. Mintaujos gimnaziją baigė J. Šliupas.

1888 m. Mintaujoje veikė Lietuvių draugystė, kurios pirminku buvo VIII klasės mokinys L. Vainėkis.

1890—1896 m. Mintaujos gimnazijoje mokytojavo J. Jablonskis, kuris kartu veikliai dalyvavo ir vietos lietuvių gyvenime.

● Ne taip tavo mirė, kaip mano serga.

● Kokia galva, tokia ir kalba.

apie \$2.2 milijonus... Šių metų Romos biudžetas yra \$627 milijonai, o pajamų iš viso miestas tikisi gauti tik \$228 milijonus. Reiškia, miestas yra beviltiškai praskolintas ir skolų nuosimčiai suėda 73 nuosimčių visų municipalinių pajamų...

Who is this lady?

A. Little Orphan Annie.
B. The Jolly Green Giant.
C. The Statue of Liberty.
D. Max West.

If you picked anything other than C, well, you're in a whole lot of trouble.

Sure, you probably picked the Statue of Liberty. Everybody knows who she is and what she stands for.

Or do they?
It's amazing how many of us take this proud lady of the New York Harbor for granted.

We should know that her proper name is "Liberty Enlightening the World." That she symbolizes the triumph of freedom over tyranny. That she is a declaration of our independence.

Of course, we need more than statues to remind us of our freedom. We need action, by each and every one of us.

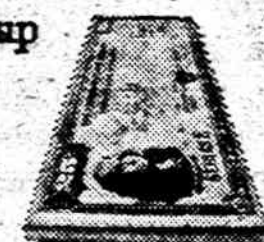
And that's where U. S. Savings Bonds come in. They help preserve that thing called freedom.

They help make this country of ours economically stronger to tackle some of the problems that face us.

And, buying Savings Bonds can be easy and automatic. All you have to do is join the Payroll Savings Plan where you work, or the Bond-a-Month Plan where you bank. And then you can sit back and forget 'em while the money piles up.

So think about the freedoms we enjoy. And think about U. S. Savings Bonds as a way to keep us free.

As for Miss Liberty, well, when you're in New York go up and see her sometime.

If they're lost, stolen, or destroyed, we replace 'em.

Take stock in America

Buy U.S. Savings Bonds & Freedom Shares

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė,
Apie senus laikus,
Kai aitvarai ir laumės
Skrąjojo po laukus...
S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. Antanas Baranuskas, ANYKŠČIŲ ŠILELIS. Didelio formato, spausdinta stambiomis raidėmis, dail. P. Lapės gausiai iliustruota. Puikus leidinys, kietais viršeliais, spalvotu apkalnu, kainuoja 5 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apyskaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingąsias laumes Tėvų Zemeje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kainą 5 dol.

5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Tyruolis, TEN, KUR NEMUNAS BANGUOJA. Skaitymai, gramatika, tėvynės pažinimas, dainos. Gausiai iliustruota, kietais viršeliais, 217 psl. Labai tinkama vaikams, kur nėra lituanistinių mokyklų. \$3.00

7. Juozas Švaistas, ŠAUNUS PENKETUKAS, apyskaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių, iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Eilioti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Nedaug kas žino, kad didysis Anskaitių krašto ganytojas vysk. A. Baranuskas parašė Anykščių Šilę, įrodė mūšio laimėjimą šviesuomenės lietuvių kalbos lankstuma poezijoje... Pamatykime ir šiandieną, kad tai jam pavyko. Apžiūrėkime, ar šių laikų mūsų jaunieji nepervertina TV ekrane nušifruotos svetimos kalbos, savosios nenaudai. Visi čia paminėti poetai ir rašytojai savo kūriniais toli pralenkia pigių išreikšimų kasdieninius artistus, sukurdami žodžių žaisme sąmoningus ir labai prasmingus vaizdus bei nuotaikas sielos gėlmėse, liekančius visą amžių.

NAUJIENOS

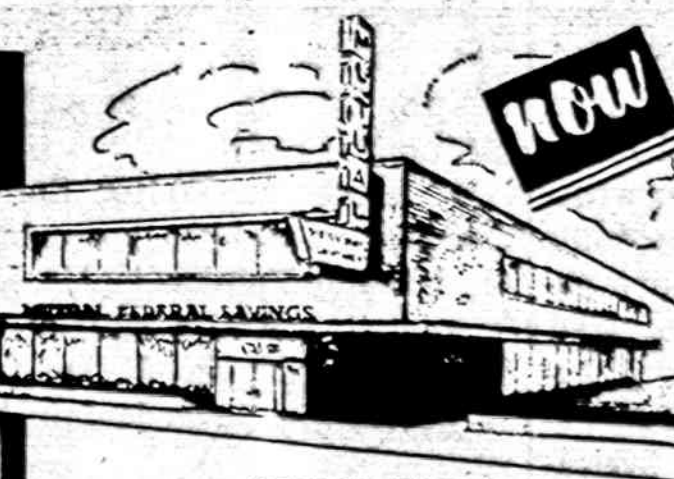
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

SAVE AT
Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanuskas, President

Tel. 847-7747

OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%
PER ANNUM
PASSBOOK
ACCOUNT

Paid and
Compounded
Quarterly

NOW INSURED TO \$20,000.

PALAIDŲ PRISIMINIMŲ PABIROS

(Iššauktos buv. Biržų gimnazijos gimnazistų, švenčančių 50 metų tos gimnazijos Jubiliejų)

"Mūsų gyvenimas kaip samanė bitelė
Vėlyvą vakarą į orą paskris,
Jau bus daina nuilusi, jau bus gražiai pašalė, —
Kaip Dievo mintys susirinkim pas duris.
... Pas ugnį tolimą regėsim taip save susėdusius,
Iš siluetų pastatysim sau tėvų gužtelės buvusius namus,
Lig paskutinio saulės spindulio žydės ten aukso vynuoginis žiedas
Ir nuomet baltam pirmoji mūsų meilė eis pro mus..."
(Biržų gimnazijos auklėtinis Br. Brazdionis)

(Pabaiga)

Pavardėmis tuos visus Lietu-
vos inteligentijos šeimos narius
biržiečius įvardyti neįmanoma.
Tai būtų galima padaryti spe-
cialiame leidinyje. Tačiau
ilustracijai — tik keletas pa-
vardžių, su kurių nešiotojais
teko keletą metų kartu moky-
tis, žaisti, išdykauoti ir rimtai
dirbti. Tos pačios klasės auklė-
tiniai:

architektas — Vytautas Tre-
čiokas; 4 daktarai — gydyto-
jai: Jonas Kučinskas, Juozas
Kuprys, Jokūbas Šernas (likę
Lietuvoje) ir čikagiečiams ge-
rai pažįstamas Petras Tunkū-
nas iš Rinkuškių kaimo, miški-
ninkas — Jokūbas Staina (li-
kęs Lietuvoje, likimas nežino-
mas); 3 kunigai: Juozas Kaz-
lauskas (katalikų), Arnoldas
(?) Laukožilė (evang. liutero-
nų) ir Olga (?) Inkėnaitė (me-
todistų); 3 mokytojai: Matilda
Jasiukėnaitė, Pranė Brazdžiūtė
ir šių eilučių autorius — "pabi-
rininkas"; 3 pašto valdininkai:
Jurgis ir Povilas Viederiai (ne-
broliai) ir Chicagoje gyvenęs
bei pavyzdinčią sūnų — advokatą
treišauginę Petras Kėželis; 2 kari-
ninkai: Povilas (?) Paškevičius ten žuvo. Tuo pačiu keliu pri-

ir Enrikas Karnauskas; Krašto
aps. ministerijos tarnautojas,
Kauno Meno mokykloje ruošėsi
dailininko profesijai Povilas Bal-
čiūnas (likimas nežinomas),
"Lietūkio" tarnautojas Jonas Pe-
lanis, gyv. Chicagoj, pavyzdin-
gos lietuviškos šeimos puoselė-
toja, buvusi klasės gražuolė
Alisa Dilytė — Pakšienė, gy-
venanti netoli Bostono, vasaros
metu priiminėjanti svečius savo
laikomoji viloje Cape Code,
berods vardu (vila) Banga.

Tai tik keliolika pavardžių
tos pačios klasės moksleiviau-
gių. Kitas pavardės ir jų savi-
ninkų įsigytas profesijas užpus-
tė laiko dulkės.

Nepriklausomą Lietuvą išli-
kęs, dėl biurių kaimynų sa-
moklo, tragiškas likimas ir
jos gyventojus lydėjęs naikini-
mo procesas, skaudžiai yra pa-
lietęs ir biržiečius, neaplen-
kiant nė Biržų gimnazijos mo-
kytojų ir auklėtinių: anglų
kalbos mokytojas Anupras Ka-
ralius pirmosios bolševikų
okupacijos metu 1940 m. din-
go be žinios, o lietuvių kalbos
mokytojas Jurgis Kutra su šei-
ma 1941 m. birželio mėn. treiš-
auginę Petras Kėželis; 2 kari-

ninkai: Povilas (?) Paškevičius ten žuvo. Tuo pačiu keliu pri-

Iš dešinės į kairę: Gal Muralytė, Plepytė, Gritienė, Latkauskaitė, Karolis Paškevičius, Bilevičius, "svečias", Dilytė, gal Kirkilaitė, Marcinkevičiūtė, gal Trečiokaite (kadangi anoj nuotraukoj Trečiokaite su birete) ir pusė vyriško veido neįsiskaito. P. S. Dalis 1928-68 m. sukaktuvinių, kurių tarpe, dešinę ranką pakėlęs ir į mokytoją Dilį žiūrįs — Bilevičius, už jo — NKVD "angelas sargas".

versti buvo išeiti į Sibirą gim-
nazijos buvę auklėtiniai: miš-
kininkas Valerijonas Lapėnas
(su žmona — Vinco Krėvės
dukterim) ir mokytojas Adol-
fas Krikščionas (su žmona mo-
kytoja ir su dviem mažamečiais
vaikais). Ar bent vienas išliko
gyvas — žinių nėra. Ir dau-
giau. Biržų gimnazijos auklė-
tinių nukentėjo nuo nacių ir ru-
siškų komunistų, Lietuvos oku-
pantų... Kartu su jubiliejų
švenčančiais biržiečiais lenkių
pagarbos ir gailėsio ženklai
galvą tiems kankiniams ir jų
šeimoms...

O kiek išblaškytų po platiųjų
pasaulių? Kas suregistruos ir
kas tiksliai pasakys? Gal 50
metų jubiliejus proga ir tą ju-
biliejų švenčiantieji nutars iš-
leisti dokumentuotą leidinį apie
Biržų gimnaziją, jos mokyto-
jus ir buvusius auklėtinius,
esančius laisvame pasaulyje ir
likusius okupuotoje Lietuvoje?

Ir jie ten, likusieji, švenčia
sukaktuves, susibūrę geris iš-
augusiais ir pagražėjusiais Bir-
žiais ir nepriklausomos Lietu-
vos laikais pastatytomis mo-
derniškoms gimnazijos patal-
pomis.

Taip, pavyzdžiui, 1928 me-
tų Biržų gimnazijos abiturien-
tai po keturiasdešimties metų
— 1968 metais susirinko Bir-
žuose ir atšventė tas sukaktu-
ves. Jų tarpe trūko ne vieno tos
laidos nario: vienį išklėdė po
pasaulį ir, gal būt, dabar —
1970 m. spalio mėnesio 3 d.
švenčia Biržų gimnazijos ju-
biliejų Chicagoje; kiti — laiko
tekmės nuskalauti į kapines, o
tos klasės auklėtinis ir pažiaba,
kaip poetas ir revoliucionie-
rius, Kazys Jakubėnas, iki
šios dienos dar galutinai neži-
nomose aplinkybėse buvo nu-
žudytas komunistų 1950 m. žie-
nį.

Tame tos klasės suvažiavime
tik prabėgomis buvo prisimin-
ti mirusieji:
Mirusius mokytojus ir klasės
draugus: K. Jakubėną, J. Čyga,
V. Nastopką, F. Gogelį, K. Ka-
minską, Šukį, K. Vosylių, Baro-
ną ir kt. pagerbėme atsistoje ty-
los minute"... nes "Kai susėdome
už stalo, pasigedome ir dau-
giau klasės draugų. Apie visus
galima daug papasakoti. Kiek-
vienas buvo kitoks, ir kiekvie-

nas savaip geras. Bet vieni pa-
naujo, kiti neatlaikė gyvenimo
paspestų pinklių..." Taip, taip
"gyvenimo paspestų pinklės",
kurių ištikimiausi sargai visą
laiką lydėjo tuos 1968 metais
Biržuose suvažiavusius 1928
metų gimnazijos abiturientus.
Iš to suvažiavimo čia, štai dvi
nuotraukos.

Kuo jos vertingos ir įdomios?
Kiekvienam buvusiam Biržų
gimnazijos auklėtiniui jos įdo-
mos: a) laiko-metų įtaka kiek
vieno-nos 1928 metais buvusių
jaunuolių veiduose; b) būdin-
gių auklėtojų — mokytojų te-
susirado ir dalyvavo tame 1968
m. suvažiavime: buvęs Lietu-
vos istorijos mokytojas Jonas
Dilytė, tos klasės auklėtoja —
vokiečių kalbos ir fizios auklė-
tojė mokytoja Elena Šlekienė
ir matematikos mokytoja
Ušerauskaitė. Koks likimas iš-
tiko ir kur dabar randasi?

klaus kiekvienas šias nuotrau-
kas žiūrįs biržietis: lietuvių
kalbos ir literatūros mokyto-
jai — Jurgis Kutra, Jonas (?)
Bružas, Klaušius, St. Palulis
ir Šileika; muzikos ir dainavi-
mo mokytojai: Sprindys ir Li-
kerauskas; gamtos mokytojas
Stasys (?) Didžiulis; anglų
kalbos mokytojas Anupras Ka-
ralius; gimnastikos mokytojas
Lukoševičius ir buv. gimnazijos
direktorius Grite? Jį pakeitęs
ir gimnazijoje matematiką dė-
sęs direktorius Jurgis (?) Krikš-
čiūnas prieš porą metų mirė
Amerikoje (Čikagoje).

To suvažiavimo aprašyme
įvardyti mirę (arba nužudyti-
tos) klasės buvę auklėtiniai,
bet nė vieno mirusio ar nežino-
mo likimo ištikto mokytojo pa-
vardės... Užmiršta?

Ne biržiečiams tos nuotrau-
kos turėtų patraukti dėmesį
dviem būdingais faktais:
a) sukaktuvinių tarpe ma-
tome net tris dabartinės sant-
varkos Lietuvoje šulius:
buvusio Biržų turtuolio Jur-
gio (?) Trečioko dukterį daili-
ninkę Ireną Trečiokaite — Že-
benkiene;

Ksaverą Kairį, — dabartinio
Tarybų Lietuvos ministerio
pirmininko pirmąjį pavaduo-
toją (mokydamasis Biržų gim-
nazijoje jis gyveno pas savą dė-
dę — Kairį Kilučių gatvėje. Iš
Kilučių kaimo į gimnaziją vaik-
stinėje mokiniui jį, sutikę, va-
dindavo "vienišu vilku" — toks
nedraugiškas ir visai nuošalus
jis būdavo);

Bilevičių — TSRS Aukščia-
siojo teismo konsultantą Ma-
skvoje;

b) visų sukaktuvinių vei-
duose spindinčios metų žymės,
bet abiejose nuotraukose už-
pakalinėje eilėje matome jau-
nų vyrų veidus: pirmoje nuo-
traukoje dviejų, o antroje —
vieno (tas pats ir pirmoje nuo-
traukoje). Išitėmė: "Už
pakaly prie durų tai du "svečiai
iš Vilniaus, kurie prižiūri, kad

suvažiavę nepradėtų plepėti ko-
nereikia..." Viskas aišku!...

Tie sukaktuviniai savo
mintyse ten tada, neabejotina,
prisiminė ir mus 50 metų nuo
Biržų gimnazijos išeigimo ju-
biliejų švenčiančius šiandieną,
o mes, taip pat neabejotina,
šia proga prisimename juos
ten gyvenančius ir "tėvišką"
okupanto "globą" turinčius.

Tik viena Marytė Pavinskė-
tė, su kuria kartu teko mokyti
"Eksperimentinio dramos teat-
ro" Fedoto Sipavičiaus veda-
moje vaidybos studijoje Kau-
ne 1932-34 m., jos pačios ir su-
kurtame skaitytame eilėraštyje
prisiminė mus — "išganiotus
audros":

"...Kiek mūsų liko, tiek sugrįžom.
Dali išganiotą audrą.
Žemės take ant kelio didžio
Kitiems nusiūvo jau galva..."

Jų nepamiršom, jie čia tarp mūsų.
Jie nepaseno taip, kaip mes.
Vis tiek kada, kuris kur būsim,
Prisiminimai mus suves..."

Žinoma, jog prisiminimai
mus, kaip lietuvius ir biržie-
čius suvesdavo suveda ir "ku-
ris kur būsim, — prisiminimai
mus suves": mus čia, už tūk-
stančių mylių esančius ir Jus
ten, Biržų artumoje plūšančius.
Nes Biržai mums, kaip paukš-
čiui lizdas:

Žemėlapyje pačioj šiaurėje,
Šiauriniame jo iškyšuly
(Kai kas gal ir nepastebėjo)
Mažų taškelu tees.

Dėlko žemė brangi?

JAV 70% žmonių gyvena
dviejuose nuosimčiuose žemės

Merelice Kundratis straips-
nyje "The housing hang-up"
Christian Science Monitor laik-
raštyje, aiškindamas dėlko 70
nuosimčių visų amerikiečių gy-
vena susispaudę dviejuose nuo-
simčiuose žemės ploto, sako svar-
biausia priežastis yra ta, kad
darbai gaunami arti miestų, dėl-
to žmonės spaudžiasi krūvon,
dėlto žemės ir statybos kainos
ten neapsakomai kyla aukštyn.

Pavyzdžiui, žemės sklypas pa-
rastam vienos šeimos namui,
kaštavęs 11 nuosimčių bendros
sumos 1950 metais, pašoko iki
18% 1960 metais ir iki 26%
1970 metais. Skaitant doleriais
reikia, kad namui statyti skly-
pas iš \$1,144 pašoko iki \$2,808
ir iki \$6,200 per tuos 10 iki 20
metų.

Ypač svaiginančiai aukštai
pašoko žemės kainos miestų sri-
tyse per paskutinius kelis me-

tus: pavyzdžiui, sklypas namui
Bostone iš \$3,694 pakilo iki \$9,
210; Dayton, Ohio iš \$3,589 iki
\$8,228; Beaumont, Texas, iš
\$2,309 iki \$5,294; Lafayette,
Calif. iš \$5,090 iki \$10,752; Wa-
shingtono metropolinėje srityje
iš \$4,353 iki \$9,268.

Namo pastatymas 1960 me-
tais kaštavęs \$1,070 dabar kaš-
tuoja \$2,900, tai yra iš bend-
ros namo sumos 7 nuosimčių pa-
kilo iki 12 nuosimčių. Statybos
amatininkų uždarbiai iš \$5.40
valandai per praeitus 5 metus
pakilo iki \$7.51 valandai...

LIETUVIŲ SPAUSTUVES
MAZOJOJE LIETUVOJE

Kai vysk. M. Valančius pra-
dėjo Tilžėje spausdinti savo kny-
gas, tai naudojosi vokiečių
spaustuvėmis. Lietuviai tada
spaustuvų dar neturėjo ten.

Pirmąją lietuvišką spaustuvę
Ragainėje įkūrė 1880 m. M. Ser-
nias, J. Mikšas ir K. Kibekas,
bet ji neilgai išsilaikė. Joje bu-
vo išspausdinta ir "Aušra" 1883
m.

Toje pat Ragainėje 1888 m. M.
Jankus įsteigė spaustuvę, ku-
ri 1893 m. buvo perkelta į Bi-
tėnus, o 1909 m. į Klaipėdą. 1912
m. iš Jankaus atpirko tą spaus-
tuvę Lithuania bendrovė. Spaus-
tuvė veikė iki 1939 m., kai Klai-
pėda buvo aneksuota.

Tilžėje 1896 m. E. Jagomas-
tas įsteigė spaustuvę Lithuania.
1919-24 m. joje nemaža leidinių
buvo spausdinama ir iš nepri-
klausomos Lietuvos. 1940 m. vo-
kiečiai nusavino tą spaustuvę.

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI
YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną
asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausė
jo pasakojimų. Dabar jie gali pasikaityti gražiai surašytą Dė-
dės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus lai-
kus ir pasikaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai
galėtų žiemos pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko para-
šytą Vienišo Žmogaus Gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo
bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pa-
žinojo, o naujesiems ateiviams, jauniui, rašytojo A.
Rūko lengvas, vaizdus gražia literatūrine forma pasakoji-
mas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išievių švie-
suolių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS,
Juozo Adomaitio - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Ame-
rikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl.,
kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ" ADMINISTRACIJOJE

Raginkite savo apylinkę
augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du
didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pa-
siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra,
jie padeda sukurti geresnę apylinkę ben-
druomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.
Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš
10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mė-
nesio pirmos.

6%
PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%
UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupyimo indėliai
Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose klemas automobiliams parstatyti

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar dau-
giau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant
čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per 3 months. In other USA localities \$18.00 per year, \$10.00 per six months, \$5.00 per three months; Canada \$20.00 per year, other countries \$21.00 per year.

10 cents per copy, 10 c. on Saturday.
Dienraščio kainos:
Chicago ir priemėsčiuose
metams \$20.00
pusi metų \$11.00
tris mėnesiams \$6.00
vienam mėnesiui \$2.00

Kitoje JAV vietoje:
metams \$18.00
pusi metų \$10.00
tris mėnesiams \$6.00
vienam mėnesiui \$2.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Komunistinės "Mokyklos" ir darbo apsauga

Ne vieną kartą Lietuvos kompartijos centro komiteto nariai ir atsakingi "tarybinės" valdžios pareigūnai gyrėsi, kad šiandien Lietuvoje pristeigta nepaprastai daug mokyklų, kad mokinių skaičius labai didelis ir padaryta nepaprastai didelė pažanga. Lietuvoje veikia universitetai, technikumai, institutai ir įvairūs kursai. Žodžiu, veik kiekvienas Lietuvoje gyvenantis žmogus mokosi.

Kiek tos "mokyklos", technikumai ir kursai yra verti, tai jau kitas dalykas. Tų "mokyklų" ir kursų lygi pamatysime viename Lietuvos kampelyje. Turime galvoti rusų sukolchozintą Trakų rajoną, kuriame šimtmečius lietuviai vertėsi žemės ūkiu, gražiai gyveno. Informacija imame ne iš "kapitalistinės spaudos", bet iš Vilniuje leidžiamos komunistinės "Tiesos", redaguojamos lietuviams primsto Honan'o Zimano. Žinias surinko ne paslapčiomis ir Alytų pasprukusi raušlėta senelė M. Friberg, bet komunistų specialiai treniruota Vanda Bogušienė. Šių metų rugpjūčio 15 dienos "Tiesoje" ji paskelbė straipsnį, kurį pavadino "Visom prasmėm svarbiausia". Tame straipsnyje ji mini sukolchozintos Trakų apskritys vieno kampelio šiuos įvykius:

1. Rimas Maulius, Trakų rajono "Merkio" kolchozo traktorininkas, peršales ir sužvarbes, atsisėdo į traktorių ir paleido motorą norėdamas apšilti. Apšilti norėjęs vaikiną nusinuodijo dujomis. "Merkyje" nebuvo žmogaus, kuris mokėtų traktorių sustabdyti. Teko važiuoti į kitą kolchozą, atvežti kitą traktorininką, kuris sustabdė motorą, bet ir šis paliko Maulių "bemięgantį". Ligoninė jis nuvežtas sekantios dienos rytą, kai jau nebuvo gyvybės žymių. Mokyklose traktorininkams nepasakyta, kad motorų dujos yra nuodingos.

2. Česlovas Kšivickas, Trakų rajono "Kirovo" kolchozo traktorininkas, rastas sumaigytas po traktorium. Traktorininkų "mokyklą" jis baigė, bet kaip saugiai traktorių apskuti — jis nemokėjo. Aštuonioliktus metus pradėjęs eiti traktorininkas egzaminus išlaikė, bet mašinai vartoti žinių jis "mokykloje" negavo. Gyvybės neteko darbo lauke.

3. Į Lentvario kolchozą atvažiavo technikas Steponas Kuodis. Tinkamai savo arklio neparšo. Šis pasibaigė, atitrūko ir pšileido šuoliais, užmušdamas vandenį kibirais nešusią kolchozininkę P. Stasunovą. Ji paliko du mažus vaikus.

4. Tame pačiame "Kirovo" kolchoze atsitiko kita nelaimė. Traktorininkas Česlovas Vaidogas į priekabą įsime 6 tonas akmenų, būtinai reikalingo statybai. Besi-

SPAUDA IR VISUOMENĖS PARAMA

Tabor Farmoje rugsėjo 19 ir 20 d. įvykusioje Bendruomenės, Spaudos ir Radijo konferencijoje V. Alantas, Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirmininkas, baigdamas savo svarstymus apie lietuvišką spaudą, metė gan intriguojantį klausimą: "Ar nevertėtų nors kartą pakalbėti ir apie visuomenės pareigas spaudai?"

Šis klausimas, iš tiesų, sukelia nemažai minčių. Plačiau suprasta "spauda" tai nėra vien laikraščiai ar jų leidėjai. Į tą sąvoką reikėtų įtraukti ir visus laikraščių bendradarbius, nuolatinius ar tik pripuolamus, atskirų lietuviškų kolonijų korespondentus ir visus, kurie savanoriškai pripildo lietuvišką laikraštį straipsniais, fotografijomis, žinutėmis ar pranešimais.

Retkarčiais Lietuvių Bendruomenė paskelbia vieną kurį metų mėnesį "Spaudos mėnesį", tačiau nei teoretiškai nei praktiškai tie mėnesiai jokios naudos nei paskelbėjams nei

leidžiant nuo kalno, priekaba apvertė traktorių ir sužalojo Vaidogą. Jam buvo sulaužytas raktikaulis.

5. Greta esančiame "Kosciuškos" kolchoze jaunas darbininkas, nesupažindintas su apsaugos taisyklėmis, dirbamas prie kombaino neteko kojos.

6. Greta esančiame "Aušros" kolchoze vasaros darbams pasiūta 15 metų moksleivė, judant traktoriui su kertamąja, susižalojusi abi kojas.

7. Jau minėtame Lentvario kolchoze malkas piaunanti mašina užkabino praeinančio berniuko drabužėlius, įtraukė berniuką, ir jis tragiškai žuvo.

Tai yra tikrai vienas Trakų apskritys kampelis, o kur visa apskritis? O kas darosi visoje Lietuvoje? Šiuos dalykus išsklėdė pačių komunistų leidžiama "Tiesa", o kiek panašių akcidentų "Tiesoje" nepamintė?

Šie pačių komunistų paskelbti faktai aiškiau kalba, negu gražiausias jų pagyros. Pati Bogušienė, arčiau patyrinėjusi reikalą, išaiškino, kad traktorininkai, baigę specialius kursus traktoriams valdyti, negauna reikalingų žinių apie traktorių. Jiems parodoma, kaip traktorių pavarinti pirmyn ir atgal, bet jiems net nepasakoma, kad traktorius paleidžiamas išdegusios dujos gyvybei yra pavojingos. Atvirame lauke tokio didelio pavojaus jos nesudaro, bet uždarame pastate jos mirtinos. Su traktoriais nesusipažinę kaimiečiai tokio dalyko gali ir nežinoti, bet jo nežino ir iš kito kolchozo atvežtas traktorininkas. Motorą jis sustabdė, bet jam neatėjo mintis, kad negalima palikti "miegančio" žmogaus dujų pilname uždarame pastate. Pasišildyti atsisėdusį Rimą Maulių jis paliko ir toliau "miegoti". Tuo metu jis dar "kietai miegojo", bet alsavo. Jeigu tuojau būtų nugabentas į ligoninę, tai jo gyvybė gal dar būtų išgelbėta, bet kai nugabeno sekantios dienos rytą, tai ligoninėje buvo konstatuota jo mirtis.

Lietuva buvo pažangus kraštas. Rusai Lietuvą sunivelio su pačia Rusija. Mokyklose jaunimas negauna reikalingų žinių, dėl to visame krašte vyksta tokios nelaimės. Apie darbininkų apsaugą ir kalbos negali būti. Tik tai tuo galima ir išaiškinti tą faktą, kad parvažiuosius turistų neišleidžia į kaimą. Okupantas ir komunistų partijos vadovybė nenori, kad užsieniečiai pamatytų tas nelaimes ir vargą, į kurį kraštą stumia okupantas ir komunistai.

spaudai neduoda. Ateina ir praeina... Gražūs laimėjimai organizacijų veikime, visi didesni užsimojimai, meno parodos, piknikai, stovyklos, suvažiavimai, šokių ar dainų švenės, koncertai, kongresai, fondų organizavimai, žodžiu, visa kultūrinė, visuomeninė išeivijos lietuvių veikla neprasideda, nesibaigia, neįvyksta be didelės laikraščių, ypač, dienraščių, talkos.

Laikraštis yra pagrindinis visų darbų rėmėjas, lietuviybės palaikymo veiksnys, ryšininkas tarp išsibarsčiusių lietuvių ir t. t. ir t. t. Paskutiniame Kultūros Kongrese apie spaudos reikšmę buvo net keli ilgoki referatai, todėl čia spaudos reikšmės nėra net reikalo pradėti nagrinėti. Ta reikšmė savaime suprantama, ar bent turėtų būti suprantama be didesnių aiškinimų.

Bet, ar taip yra? Praktiškai pasitaiko gan aiškių įrodymų, kad laikraštis ar laikraštiniųkas naudos nei paskelbėjams nei

pranama "Dievo dovana" visiems, kurie tik užsigeidžia juo pasinaudoti. Ar daug skaitytojų pagalvoja, kad per praėjusius ketveris metus laikraštinių popierių pabrango net 35 nuosimčiai. Pakilo pašto išlaidos. Naujai įvesti pašto reikalavimai padidino administracijos darbą ir išlaidas. Pabrango spaustuvės šildymo ar vėsinimo išlaidos, telefonas. O jei kada sugenda kokia mašina, perdega motoras, tai tik tada laikraštį leidėjai ir administratoriai pamato, kaip toli yra pažengusi Amerikos infliacija. Už menkiausias pataisymą remonto specialistai nuplėšia šimtus dolerių.

Kalbant apie visuomenę, čia reikia suprasti ne tiek laikraščio skaitytojus, prenumeratorius, kiek organizacijas ir jų valdybas. Nes juk jos daugiausia pasinaudoja laikraščio patarnavimais. Jos siuntinėja savo valdybų nuotraukas (kuo didesnes, kad "aiškiau išeitų"). Jos siuntinėja savo parengimų garsinimus, veiklos išdildžius aprašymus. Bet kiek jų susipranta nors kartą per metus atsiųsti laikraščiu nors mažytę dalį tų lėšų, kurias uždirbo laikraščio garsinimų dėka? Čia reikia pastebėti, kad mūsų senosios išeivijos draugijos, klubai, kuopos ta prasme daugiau parodo supratimą. Senieji lietuviai geriau supranta laikraščio padėtį, parodo daugiau idealizmo. Dažnai senieji klubai turi valdybose korespondentus, kurie greit ir išsamiai informuoja skaitytojus apie savo veiklą. Retai pasitaiko tokių, kurie paskutinę dieną praneštų apie pikniką ar šokius telefonu, kai, deja, dažnai padaro kai kurių organizacijų veikėjai, galvodami, kad laikraščio redaktoriai kitų darbų neturi, kaip priiminti telefonogramas.

Organizacijos, kurių valdybos keičiasi kasmet, paprastai, turi tvirtą uždavinį — "padaryti daugiau pinigų už praėjusią valdybą. Praėjusioji per metinį balių surinko tūkstantį dol. pelno, o mes šurinksim pusantro. Kaip tą padaryti? Maisto už dyką negausi, orkestras už dyką negros, salės nuoma teks užmokėti. Sutaupyti galima tik garsinant savo balių. Nemokėti spaudai už pranešimus. Tas "taupumas" pasireiškia prieš balių ir jo jo. Nekar-tą teko ir šių eilučių autoriui nueiti į pareigumą su draugais, pasilinksinti, pašokti, išleisti kelias dešimties dolerių. Staiga pabaigoje prieina koks veikėjas ir sako: "Ot, tai gerai, kad atėjote, būtinai parašykite apie mūsų veiklą. Einame į barą — užfundysiu!"

Viena kolegė pasiipiktinusi kalbėjo, kad panašiai įvyksta ir privačiuose baliukuose. Pama buvo sumaniai paslėpusi toje statulėlėje.

Simono galva nulinko, ir jam rodėsi, jog visi aplinkos kalnai užgrius jam ant pečių. Gėdos, staigios laimės ir silpnumo apimtas, juto, kaip jo keliai linksta ir akys pamažu drėksta...

Simonas staiga atsiklaupė ant žemės ir, pakėlęs vieną statulėlę atskilusį gabalėlį, prispaudė jį prie savo karščiuojančių lūpų, į kurias sugrįžo motinos išmokyta padėkos malda, atleidžianti ir galinga.

Jie žiūrėjo visi trys vienas į kitą, pilni nuostabaus džiūgesio, ir prieš jų akis atsivėrė platus beribis vandenynas.

Pabaiga

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

"NAUJIENAS"

Jos visad rašo

TRISYBĖ

Viename Oklahomos garaže pakabintas šis milžiniškas šautuvas. Jis nieko nešaudo, tik stovi pravažiuojančių dmesiai sužadinę.

kviečia, sako, į vardines, nu-perki dovana, išspuoši, nueini. Baliai baigiantis, šeimini-nė šypsodamasi prašo: "Tik neužmiršk parašyti "į spaudą". Kolegė sako: "Nei pavar-džių kitų svečių nežinau, nei vardu, na, ir ką gali rašyti iš viso? Ar kad silks buvo skanios?"

Kalbėsi su vieno didmiesčio korespondentu. Kodėl, sakau, nerašai, kolega? Ar aptingai? Ar atostogose buvai? Gal supy-kai ant laikraščio ko?...

Kolega aiškina: "Nusibodo, žinai, savo pinigais į kiekvieną pareigimą bėgti. Senatvė ateina, reikia ant grabo taupyti. Gyvena tolokai nuo parapijos salės. Į miestą turiu ilgai važiuoti, benzina deginti, už automobilio pastatymą mokėti. Kai dar pačiam tenka ir bilietus pirkti, susidaro nemažos išlai-dos. Parvažiavęs dar rašyk, vi-sus veikėjus girk, nepagirsi — užsigaus, supyks, nesisveikins. Jau daug su kuo susipykau. Nusibodo toks darbas".

(Bus daugiau)

A. Pužauskas

KAS YRA VERTICELLI?

— Veiteri! — restorane pa-reikalavo valgytojas, — prašau atnešti man dvi porcijas guisepe verticelli.

— Labai atsiprašau, — ty-liai tarė kelneris, — bet jis yra šio restorano savininkas.

RADIJAS IR LAIKRASTIS

Ray Freimanas išrado patį es-minį skirtumą tarp laikraščio ir radijo, kuris aptariamas ši-taip: į radiją negali įvynti sil-kės.

ŽVAIGŽDĖMS SCENOSE

Geras scenos veiklas yra pirmoji sąlyga sėkmingai teatro pradžiui. Jis iškelia megejus į žvaigždes, išaugina abejinga publika nuolatinius me-gėjais, kurie drauge su artistais per-gyvena scenos burtų žavesį. Artėjant teatro sezonui, jau dabar reikia pa-rinkti veikalus. Naujienose yra gali-ma gauti naujausius teatrui leidi-nius.

Antanas Rūkas, VEIKALAI SCENAI. Gražiai išleista, kietas drobės virš-liais, 180 psl. knyga. Joje du vaidini-mai — "Bubulis ir Dundulis", 3 veik-smų linksmas nutikimas, taip pat "Svajonių Salis", 5 veiksmų vaidini-mas jaunimui ir suaugusiems. Kaina 4 dol. Pukus leidinius kiekvienam knygos megeviui.

Antoniolius Kairio trys knygos: VIŠČIUKŲ ŪKIS, 3 veiksmų satyri-nė komedija, premijuota Čikagos Sce-nos Darbuotojų S-gos, kietais virš-liais, kaina 1.00 dol.

DIAGNOZĖ, 3 veiksmų komedija iš lietuvių gyvenimo Amerikoje. 150 psl., kaina 1.00 dol.

LAISVĖS MEDIS, 4 v. istorinė pje-sė, 120 psl., kaina 1.00 dol.

Tegul šie ir kiti scenos veikalai bū-na akstinu gyvoti esančioms scenos megejų grupėms ir impulsu naujiems ryžtams, kad lietuviškas žodis, pagar-biai ir didingai ištartas scenose, iš-litų gyvas Lietuvos ainių kalboje ir širdyse.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED STREET,
CHICAGO, ILL. 60608

NEMUNO UPYNAS

Nemunas prasideda Rytuose, gduų žemėje, červėnės, seniau Ihumno, apskrityje, o 6 km. at-stume nuo Lošos bažnytkaimio. Dar mažas upokšnis, ties Pesoč-nos miesteliu jisai susitinka su dviem žymiai didesnėmis upėmis — Usa iš dešinės ir Loša iš kai-rės: mažytis Nemunelis prime-ta toms galingesnėms upėms sa-vo vardą, padarydamas jas sa-vo intakais ir virsdamas iš kar-to reikšminga upė.

Nemunas turi per 100 intakų. Žymesnieji kairieji intakai, ei-nant nuo aukštupio: Loša, Turi-ja, Uša, Sėrvėtis, Maucėdis, Ščė-ra, Zelva, Rosis, Svislotis, Losos-na, Juodoji Ančia, Peršėkė, Jie-sia, Šešupė, Tilželė.

Dešinieji Nemuno intakai: Ura, Sula, kita Usa, Bereza, Gauja, Dzitva, Lebeda, Katra, Merkys, Strauja, Vėknė, Strė-va, Neris, Nevėžis, Dubysa, Mi-tuva, Jūra.

St. Kolupaila,
(iš "Nemuno")

KELIONĖ Į AMERIKĄ

5

Salikelyje, kuris vedė į miestą, po aukštu topoliu, į kamieną atsirėmęs, Justinukas sėdėdamas laukė ateinančio Simo ir Agnės, kurie jau tikriausiai bus sužinoję apie įvykusią katastrofą ir skubinsis į nelaimės vietą. Tolumoje matėsi dar rūkstant dūmai. Ten, kur stovėjo ilgi barakų pastatai, dabar riogsojo akmenų ir plytų krūvos. Dar vis tēbedegė keletas smalos statinių, kurios visuomet gulėjo netoli barakų. Kelu dar važiuot ugniesgaisiai ir greitosios pagalbos mašinos, o tremtinių moterys, pilkais veidais ir pelenų apneštais drabužiais, laikydamos ant rankų išgąsdintus vaikus, ėjo miesto link ieškoti naujos paslėgos. Vienas barakų jaunuolis, keletai minučių prisėdęs prie laukiančio Justinuko, papasakojo jam, kad trys vengrai smarkiai apdegę, kad Stenjo pakeliui į ligoninę miręs, o Ferenc ir Jose esą nekorkioje padėtyje. Jie, sako, buvo visiškai prisigėrę ir gaisro metu giliai miegojo. "Vargšas Stenjo" — sudejavo Justinukas. Nors ir neramūs kaimynai bu-vo, bet geraširdžiai ir dosnūs ir daugelį

kartų buvo apdovanoję tremtinių vaikus vienu kitu skanesniu gabalėliu, nors niekam nebuvo pavykę suinoti, iš kur jie tų daiktų turėjo.

Neužilgo Justinukas pamatė kelyje ir Simą su Agne, kurie, atsisėjęje paltus, bėgte bėgo barakų link.

Pamačius savuosius, išgastis ir džiaugs-mas užliejo berniuko širdį. Dar kelios mi-nutės, ir jis puolė Agnei į glėbį, jos rankose paslėpdamas savo susivėlusią galvą. Se-suo tvirtai spaudė brolių prie širdies, šnibž-dėdama jam:

— Ačiū Dievui, kad tu esi gyvas ir svei-kas.

— Ar nieko nepavyko išgelbėti? — pa-klausė Simas, beveik dusdamas.

— Tik medinę statulėlę... — nedrą-siai atsakė Justinukas.

— Po vėlnių su ja!... — suriko Simas, nusiminimo ir širdgėlos pagautas.

Jis priejo prie topolio, po kuriuo Justi-nukas buvo padėjęs šį savo vienintelį išgel-bėtąjį daiktą. Pasilenkęs berniukas pakėlė Madonos drožinį ir ištiesė jį Simui, tarsi sakydamas, kad tai yra viskas, kas jiems dar priklauso. Simas žvilgtelėjo į statulė-lę, ir jo akyse blykstelėjo baisios pykčio

žiežirbos. Kartus priekaištas iš naujo už-plūdo jo širdį, o laukinė neapykanta dre-bino rankas. Kraujo grovė užliejo Simo vei-dą. Kalendamas dantimis, įnirsimu pagau-tas, jis griebė iš brolio rankų statulėlę ir užsimojęs iš visų jėgų trenkė ją į medžio kamieną...

Tą pačią akimirka išgirdo Agnės ir Jus-tinuko šūktelėjimą.

Šaltis perėjo per jo nugarą ir, rodos, kažkas šurpiom pirštūnėm drožė jam vei-dan. Jis norėjo praverti burną ir kažką sa-kyti, bet stovėjo lyg stabo ištiktas, nenorė-damas tikėti tuo reginiu, kuris tartum steb-uklas atsivėrė prieš jo akis.

Žemėje, tarpe suskilusių statulėlės da-lių, blizgėjo rytmečio saulėje motinos pa-slėptosios šeimos brangenybės!

Agnė jau laikė rankose brangų brili-antų žiedą ir perlų karoliukus. Ji laikė jį iš-sivadavimą ir naujo gyvenimo pradžiui!...

Justinukas, suklupęs ant kelių, rankio-jo vertingos apyrankės dalis, kurios bran-gūs akmenys nuo smarkaus dūžio išbyrė-ję ant žemės. Taip pat ir keli auksio žiedai gu-lėjo tarp medžių skeveldrų, o ten, kairėje, žėrėjo mamos vestuvinė dovana — dei-mantais apsaugytas laikrodėlis. Visa tai

mama buvo sumaniai paslėpusi toje statu-lėlėje.

Simono galva nulinko, ir jam rodėsi, jog visi aplinkos kalnai užgrius jam ant pečių. Gėdos, staigios laimės ir silpnumo apimtas, juto, kaip jo keliai linksta ir akys pamažu drėksta...

Simonas staiga atsiklaupė ant žemės ir, pakėlęs vieną statulėlę atskilusį gabalėlį, prispaudė jį prie savo karščiuojančių lūpų, į kurias sugrįžo motinos išmokyta padėkos malda, atleidžianti ir galinga.

Jie žiūrėjo visi trys vienas į kitą, pilni nuostabaus džiūgesio, ir prieš jų akis atsivėrė platus beribis vandenynas.

Pabaiga

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.
Ligonius priima tik susitarus.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepa, skambinti 374-8012

DR. S. BIEZIS
Telef.: PROspect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-9
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadien. ofisai uždaryti.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7668

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HElock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS.
Pirmadien. ketvirtadien. nuo 1-4 ir 7-9,
antradien. penktadien. nuo 1-5, treč.
ir sekmadien. tikrai susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetai perėmė
optometrį

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st STREET
Tel.: GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv.
1-4, 7-9, antradien. penkt. 10-4, ir
sekmadien. 10-2 val.

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiliepa,
skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir sekmadien. uždaryta
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rebid. telefonai: GARDen 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
Pirma tik susitarus.
Valandos: pirmadien., ketvirtadien., 5-8,
antradien. 2-4.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Residencijos: PR 8-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2434 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien. ir penktadien. nuo
2 iki 8 v. p. p. antradien. ir ketvirtadien.
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o sekmadien.
nuo 9 iki 12 val.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PĖSIŲ IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antradien. nuo 2-5 po pietų,
ketvirtadien. nuo 6-8 vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai: 2750 West 71st St.
Tel. 925-8296

Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 val. nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.,
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštdie-
niams 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HElock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195

Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
jei neatšiliepa, tai telefonai: GI 8-6195

SKAITYK "NAUJENAS" —
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Apie paukščius

Paukščių amžius

Vištos, antys, žąsys gyvena
iki 20-30 metų. Tokį pat amžių
išgyvena net ir žvirbliniai paukš-
čiai.

Sakalai, pelėdos, varnos, ge-
niai, papūgos išgyvena net iki
60, 80, 100 metų ir net kartais
daugiau.

Paukščių skridimas

Paukščių skridimo greitis yra
labai įvairus. Kikilis skrenda
apie 52 km. per valandą, varnė-
nas apie 74 km.

Daugumas paukščių kelionėse
daro poilsio pertraukas, ypač ru-

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba koloms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštdieniais 9-11
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 W. 34th Place
Tel.: FRontier 6-1842

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

GRADINSKAS
STALINIS
RADIJAS - PATEFONAS
TIK 26 INČ. PLAT.
2512 W. 47th ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadien-
io iki penktadienio 10-11
val. ryto. — Seštdienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Vakaruškos: Pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HElock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Skubiai sutvarkome visus kelionės
reikalus ir neimame brangių, negu
nustatyta, tiktų kainą. Paruošime
tiketus skridimui į visus Amerikos
miestus arba bet kurią vietą pasaulyje.
Dabar jau laikas paduoti prašymus
ilgesniams vizitui Lietuvoje.
Jeigu kas nori 1971 m. iškviesti
savo gimines iš Lietuvos, tai jau da-
bar turi pradėti. Atvažiuokite arba
kreipkitės laišku, telefonu ar tele-
grafu šiuo adresu:

Kreipkitės į
WALTER RASK - RASČIAUSKA
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

Every year we fail to
educate thousands of
potentially
successful citizens
because they're
mentally retarded.

And we're supposed to
be so smart.

Do something. A free booklet
will tell you how you can help.

Write: The President's Committee
on Mental Retardation,
Washington, D. C. 20001.
Name _____
Address _____
City _____
State _____ Zip Code _____

Published as a public service in co-
operation with The Advertising Council.
AD MAT NO. MR-41-67
(1 column x 55 lines)

denį. Daugelis jų poilsiaudami
ir žuva, ypač medžiojamųjų.
Dėl to daugelis kraštų daro tarp-
valstybines sutartis medžioja-
miesiems paukščiams kelionėse
apsaugoti.

Kurie iškrenda žiemai?

Ne visi paukščiai iškrenda
žiemai. Pavyzdžiui, zylės, baka-
čiai, geniai, seniai paprastai lin-
kę žiemoti ten, kur jie yra perė-
jęsi, bet jaunikliai iškeldavę ki-
tur ir sugrįžta dalis jų tik po ke-
lerių metų.

Varnėnai jaunikliai iškrenda
anksčiau už senius. Be to, įvai-
rių kraštų varnėnai ne į tuos pat
kraštus skrenda žiemoti. Suomi-
jos, Estijos, Latvijos, Lietuvos,
šiaurės Vokietijos ir Danijos
varnėnai žiemą praleidžia Dani-
joje, Čekoslovakijoje, Austrijoje
ir Vengrijoje varnėnai žiemai
skrenda į Italiją, Portugaliją,
Ispaniją ir Pietų Prancūziją.

Rudagalviai kirai iš Kuršių
Neringos skrenda vieni į Italiją
ir Tunisą, kiti kitais keliais į
Ronos žiotis, Balaarus, Pietų I-
spaniją, Š. Afriką, treči dar kitais
keliais į Portugaliją, Ispaniją,
Š. Afriką.

Baltasis gandrų skrenda žie-
moti į pietinę Afriką — Rode-
ziją, Kalaharį, Transvalį, Ora-
niją, Kaplandą. Atstumas yra
apie 9,000 kilometrų.

Maždaug tą patį kelią atlieka
ir kregždės.

Pavasari grįžta paukščiai daž-
nai jau kitais keliais, negu ru-
denį iškrisdami.

Vidutinis skridimo aukštis
dažniausiai yra apie 400 metrų,
bet Alpes jie vis dėlto perskren-
da.

Kodėl paukščiai iškrenda?

Kodėl paukščiai iškrenda, o
paskui pavasarį paskrenda?
Buvo manyta, kad jie tai da-
ro bijodami užimančių šaltųjų ir
trūkdamy maisto. Bet kai kurie
jų palieka savo vasaros buve-
nes dar tada, kai yra pakanka-
mai maisto ir dar šilta. Štai čiur-
liai iškrenda apie rugpjūtio
mėn. vidurį. O kregždės išbūna
iki spalio 1 d. Pavasarišiai vieve-
riai, pempės, žąsys grįžta, kai
oras dar nepalankus ir kai jų žie-
mojimo kraštuose dar geros są-
lygos būna.

Kiti tyrinėtojai šviesą laiko
kelionių priežastim. Ilga die-
na padeda jauniklius išauginti.
Bet ir tai ne pagrindinė priežas-
tis. Greičiau, palinkimas keliau-
ti yra paveldima fiziologinė sa-
vybė.

ŠAKIŲ KLUBO GEGUŽINĖ

Šakių apskrities klubas, ki-
taip lietuvių vadinamas Zana-
vykų Draugija, jau veikia virš
30 metų. Jo įsteigimo tikslas bu-
vo: padėti įrengti šakių para-
pijos bažnyčią ir sušelpiti rei-
kalingus pagalbos. Dabar klub-
bo tikslai kiek pasikeitė, bet
darbai nesustojo ir narių kas-
met vis didėja. Ankščiau jų
centras ir veikimo ribos buvo
daugumoje Ciero apylinkėje,
o dabar jų centras yra Brighton
Parko Lietuvių kolonijoje, o
susirinkimai vyksta Vyčių sa-
lėje. Klubas pirm. buvo Juška,
Naberežienė ir kiti, o dabar
klubui pirmininkauja jau treči
metai Adomas Didžbalis, tik-
ras suvalkielis, zanavykas iš
Zvirgždaičių, šakių apskr. Ta-
čiau narių sąrašuose matome ir
kitų vietovių lietuvių. Įstatai
tai nedradžia daryti. Svarbu,
kad tik nariai laikosi įstatų ir
nustatytos tvarkos.

Šitas klubas rugsėjo 27 d. su-
rėngė savo pikniką Bruzgulin-
ės darže. Tai buvo jau rudeninė
proga pasimatyti gamtos
aplinkoje, Willow Springs apy-
linkėje. Tą dieną oras pasitai-
kė saulėtai ir gražus, tik kiek
šaltokas. Tačiau narių ir svei-
čių tai neatbaidė. Jų privažia-
vo gana daug, jie vaisinasi, mė-
gino laimėti saldinių žaidime,
šoko valsus ir polkas bei sma-
giai leido laiką savo narių ir
svečių bei pažįstamų tarpe. Ko-
misija ir darbininkai gerai at-

KULTURINGAS IR ŽMONISKAS LAIDOJIMAS ČIKAGOS
LIETUVIŲ TAUTINESE KAPINĖSE

Miko Nagio foto nuotraukoje matome laidojimo Jurgio Kasilio iš Union
Pier, Mich. Mirė 5 m. rugsėjo 10 dieną jis buvo palaidotas Lietuvių Tau-
tine kapinėse Chicagoje rugsėjo 14 dieną. Apie velionį plačiau buvo pa-
teikta žinių Naujienų 215 nr. dėdame nekrologe.
Kaip nuotraukoje matyti, Lietuvių Tautinės kapinės ne tik mirusių lai-
dosjų kultūringai ir žmoniškai, kaip te reikalauja seniausios lietuviškos tra-
dicijos, bet dar įsigijo erdvę stogą, kurį viršum duobės pastatė, kai laido-
tenka blogam orui esant ir lyjant.
Nuotraukoje matyti, lietuvi lyjant, po stogu ant katafalco padėtas ve-
lionio J. Kasilio karstas, prie kurio atsiveikimo žodį tarė kunigas A.
Trakis. Po stogu patogiai sutelpa visi palaidovai, o mirusiųjų giminių bei
artimiesiems net sėdėti kėdės padėtos.

liko savo pareigas. Visi buvo
labai patenkinti tokiu viešu po-
būviu ir paskutiniu pikniku.
Grojo A. Ramonio orkestras.
Esant šaltokam orui, tą dieną
salėje šoko visi: jauni ir seni.
Atrodo, kad rudeninė gegužinė
pavyko gerai ir klubas turės
pelną. Priklauso padėka na-
buriams visiems, kurie tik pri-
sidėjo prie tokio tvarkingo ir
malonaus pobūvio surengimo
bei gero patarnavimo visose
srityse.

Gegužinėje ėjo knygų bei
medaus pardavinėjimas. Tą
dieną buvo parduota apie 20
egz. naujai pasirodžiusios kny-
gos apie I. Pas. karą "Lietuva
caro ir kaiserio naguose". Me-
dų ir knygų pardavinėjo patys
Šakių klubo nariai. Vienas jų
parašė, o kitas laiko bites Au-
roroje. Ir abu buvo patenkinti
geru pasisekimu savo gami-
nių.

Nariai patys atnešė gėry-
dovanų, kurios buvo padalinios.
Tai padidino dienos pajamas ir
parodė klubo narių solidarumą
ir malonų kooperavimą su
valdyba.

A. Gintneris

KRIVULĖS VEIKLA

Buv. Lietuvos Policijos Tar-
nautų Klubas "Krivulės" Val-
dyba kviečia Jus į pamaldas,
kurios įvyks 1970 m. spalio
mėn. 4 d. 11 val. ryto Tėvų Jė-
zuitų koplyčioje (prie Jaunimo
Centro) Angelų Sargų šventė-
je. Bus atnaujiamas šv. Mišios
už žuvusius ir mirusius polici-
jos tarnautojus.

Tuojuo po pamaldų, Jauni-
mo Centre šaukiamas visuoti-
nas — metinis "Krivulės" narių
susirinkimas, renkama nauja
valdyba ir padaryta kitų nuta-
rimų liečiančių "Krivulės" rei-
kalus.

Susirinkimas užbaigiamas ka-
vute p. Povilo Balsevičiaus na-
muose, 5641 So. Hamilton St.,
Chicago, Ill.

Nariams dalyvavimas būti-
nas.

"Krivulės" Valdyba

WAUKEGAN, ILL.

Deimantinė sukaktis

Waukegano šv. Baltramiejaus
draugija šiomis dienomis šven-
čia savo deimantinę sukaktį. Mi-
nėjimas įvyks sekmadienį, spalio
mėn. 3 d. Pradžią 6 val. vakaro
Lietuvių Auditorijoje, 901 Lin-
coln St. Draugija buvo įsteig-
ta 1895 m. balandžio 30 d. ir pa-
sivadino "R. K. šv. Baltramie-
jaus Draugija". Šiomet suėjo
75 metų nuo jos įsteigimo. Lie-
tuviškoji visuomenė šią sukaktį
priešingai iškilmingai paminėti.
Pasiruošimas iškilmėms eina pil-
nu tempu.

Programoje yra numatyta:
minėjimo atidarymas, žodį tars
p. W. Kaminskas. Toliau seks
šokiai ir bendra vakarienė. Šios
draugijos pirmieji vadovai buvo
K. Vaitiekūnas, V. Zupkus, J.
Bravinskas, M. Miklaševičius, P.

Pocius, M. Buta, D. Norkus ir
Peleckas. Draugija sėkmingai
veikia ir dabar. Jos pirm. yra
L. Sedar (Sidaravičius). Kiti
draugijos nariai: S. Urbonas, R.
Globis, V. Špokas, Ed. Jurgaitis,
M. Sulcas ir J. Aikus. Draugija
per ilgus savo gyvavimo metus
atliko didelius kultūrinius dar-
bus. Draugijos nuopelnai lietu-
viškos išlaikymui padaryti labai
dideli.

Pastatyta nauja mūrinė baž-
nyčia ir pavadinta švento Baltra-
miejaus Lietuvių Parapijos
Bažnyčia. 1912 m. pastatyta
dviejų aukštų mūrinė pradžios
mokykla. 1926 m. pastatė nau-
ją mūrinę salę, kurią pavadino
Lietuvių Auditorija. Šia salę
dabar naudojami dauguma drau-
gių susirinkimams, minėjimams
ir įvairiems parengimams. 1967
— 1968 m. pastatė sėselems Ka-
zimierietėms gyvenimui namus.
Šv. Baltramiejaus parapijos
bažnyčia dabartiniu laiku turi
du kunigus: kleboną kun. J. Jo-
nelį ir asistentą kun. Z. Rama-
nauską. Draugijai linkiu sėk-
mingai sulaukti 100 metų jubi-
liejaus.

Eugenijus Grižas, sūnus
Povilo ir Aleksandros, sėkmin-
gai atlikęs karinę prievolę Dėdės
Samo armijoje, grįžo į Wiscon-
sin universiteto Kenosha pada-
linyje pradėjo studijas. Kaip
tarnavęs kariuomenėje, jis stu-
dijoms gauna valdžios stipen-
diją.

— Olga Markūnienė savo atos-
togas praleido Vokietijoje, kur
aplanė savo sūnų Paulių, gyv.
Heidelberge, ir brolių Martyną.
Taip pat aplankė savo tėvą Mar-
tyną kapą Liubecko kapinėse ir
sutvarkė kapo priežiūros klau-
simą.

P. M.

SKAITYK IR KITAM PATARK

SKAITYTI DEMOKRATINĮ

DIENRAŠTĮ "NAUJENAS"

Susirinkimų ir parengimų

PRANEŠIMAI

— Lietuvių Moterų Piliečių Lygos
susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio
4 dieną Lietuvių Auditorijos mažojo
salėje, 1 val. po pietų, punktualiai. Na-
rės yra prasomos gausiai atsilankyti,
nes po atostogų yra daug svarbių rei-
kalų aptarti. Po susirinkimo bus
truputis vaišių visiems.
E. McNamee, nut. rašt.

— Penktadienį, spalio 2 d. vakarą,
Don Varnas palaipsniui susirinkus SLA
223 vyrų kuopos komiteto nariai pasi-
tarti apie tolimesnę veiklą.

— Krakiškių Draugiško Klubas po-
atostoginis susirinkimas įvyks sekma-
dienį, spalio 4 d. 2 val. p. p. Club Ma-
plewood svetainėje, 4256 So. Maple-
wood Ave. Nariai prašomi atsilan-
kyti, nes yra svarbių reikalų aptarti.
Eugene Strungys, nut. rašt.

— Upytės Draugiško Klubas susirin-
kimas įvyks penktadienį, spalio 2 d.
8 val. vak. Talman Hall, 4500 So. Tal-
man Ave. Visi nariai ir narės kvie-
čiami dalyvauti. Šiame susirinkime,
mes yra daug reikalų aptarti. Po susi-
rinkimo bus vaišės.

A. Kalys, rašt.

— Chicago Lietuvos "Kestučio" Pa-
šalpos klubo mėnesinis narių susirin-
kimas įvyks sekmadienį, spalio 4 die-
nį 1 val. popiet, Hollywood svetainė-
je, 2417 W. 43rd Street. Valdyba

GELININKAS

(PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandose
gražiausias gėles ir vainikus, antke-
pių papuošimus ir sezonines
kapams gėles.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELININKAI
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKAS & EVANS
6905 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAIŠOMAS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-5601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Laidotuvių direktoriai:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTŲ
DALYSE

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1007

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE

VIrginia 7-6672

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI SKELBKITĖS NAUJENOSE

Kol saulė patekės...

Senatas 73 balsais prieš 0 priėmė vadinamą griežčiausią oro teršimo kontrolės įstatymą. Tas įstatymas perduotas Senato ir Atstovų Rūmų jungtiniam konferencijos komitetui išlyginti skirtumams tarp šio ir Atstovų Rūmų seniai 374 balsais prieš 1 priimto daug švelnesnio biļiaus. Kaip toli naujasis įstatymas sieks švarios aplinkos, parodys tos bendros konferencijos nutarimas.

Senato priimtuoju biliu yra nustatoma galutinė data, iki kurios automobilių industrija privalo pradėti gaminti visiškai "švarius" automobilius, tai yra iki 1975 metų. Jei industrija nepajėgs iki tos datos, jai bus terminas pratęstas dar vienas metais.

Tą pačią dieną, kai Senatas priėmė savo įstatymą, General Motors korporacija paskelbė, kad ji gali kai kuriuos automobilius pagaminti "pagrindiniai švarius" jau 1973 metais, o nuo 1975 metų pradėti visus automobilius, kurie visiškai sudegina savo kurą ir nebenuodija oro.

TERRA
Brangenybės, laikrodžiai, dovanos
visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4445 So. Ashland Ave.
LA 3-8775
(Currency Exchange istaigai)
Pigūs automobilių draudimai.

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai,
tune-ups ir t. t.
4824 So. California Ave.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. G. AUTO REBUILDERS
ČIA AUTOMOBILIAI IŠLYGINAMI IR NUDAŽOMI
Darbas atliekamas sąžiningai, gerai pritvyrusių specialistų.
Kainos prieinamos. Darbo valandos nuo 8 val. ryto iki 5:30
val. vakaro. Šeštadieniais nuo 8 val. ryto iki 12:30 val. p. p.
Savininkas lietuvis.
CHICAGOJE, 3518-24 West 63rd ST. TEL. 776-5888

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
(Licensed by VNEŠPOSYLTORG)
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Ivairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai,
maistas, doleriniai Certifikatai.
Vedėjas E. ŽUKAUSKAS

HIGH RATES — PAID QUARTERLY
5% Passbooks
5 1/2% Investment bonus plan
\$1,000 minimum
6% \$5,000 minimum
2 year certificate
5 1/4% \$1,000 minimum
1 year certificate
Savings Insured to \$20,000. — Highest reserves.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVE., CHICAGO, ILL. 60632

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustyme
įrankiai. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelado J. B. Končiaus knyga
ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS
404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kietai viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.
Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiūsiame adresatui, jei pasiūsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:
NAUJENOS,
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

IS CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Užmušta Ona Nevulis

Praeitą antradienį neatpažintas vairuotojas mirtinai automobiliu suvažinėjo Miss Oną Nevulis, 70 metų amžiaus, gyvenusią 4157 S. California Ave. Ji buvo pertrenkta eidama skersai 42 gatvę arti savo namų. Piktadaris nuvažiojo nesusistodamas. Nugabenta į Šv. Kryžiaus ligoninę sekancią dieną ji mirė.

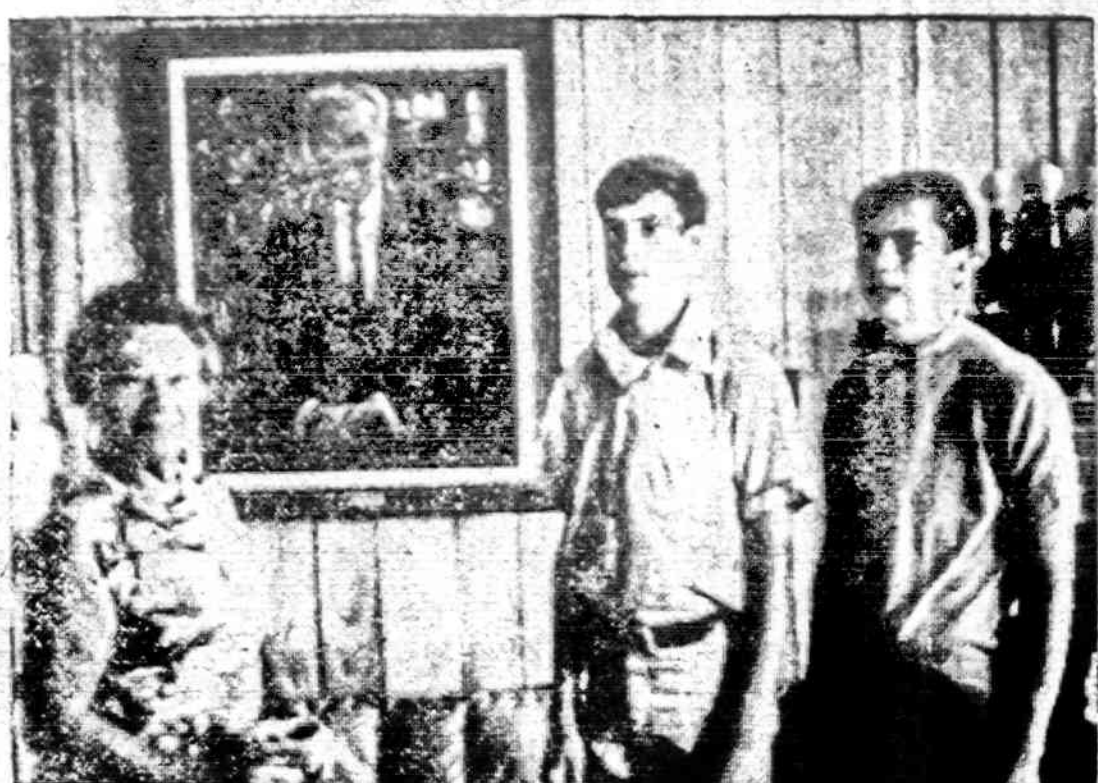
Bus nedūžtami akiniai

Maisto ir Vaistų administracija (FDA) Washingtone pasiūlė uždrausti ateityje gaminti akinius iš dūžtamo stiklo, nes apskaičiuota, kad kasmet apie 120,000 amerikiečių susižeidžia akis dėl akinių kaltės. Nedūžtamo stiklo akiniai kaštuosia \$3 daugiau. FDA paskyrė 30 dienų pasiūlymų išdiskutuoti, po to žada išleisti potvarkį, kuriuo dūžtamo stiklo akiniai bus draudžiami.

Gavo 75-150 m. kalėjimo

Nathan Wright, 25 metų amžiaus juodukas, gvy. 5426 S. King Drive, dalyvavęs detektyvo Oliver Singletono nušovime, nuteistas nuo 75 iki 150 metų kalėti Stateville kalėjime. Wright pats nušovime nedalyvavo, be jis paruošė visą planą, kaip apiplėšti Bell & Howell kompaniją Lincolnwoode. Susišaudyme su policija apiplėšimo metu 1969 m. sausio mėn. du plėšikai buvo nušauti ir policijos detektyvas Single-

"NAUJENOS" KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR BIČIULIS

Ponia Marija Bačiūnienė su savo jauniaisiais bičiuliais: Stanley III-ju ir Robertu Balzekais, jos rezidencijoje apsilankiusiais po vasaros atostogų, prieš išvykstant tėti studijų š. m. rugsėjo mėnesį.
Atsisveikindama Ponia Bačiūnienė mieliai prisiminė jaunųjų tėvų — Lietuvos kultūros muziejaus savininką, — kurį pažįstanti nuo jo kūdikystės dienų ir palinkėjo jiems, be kito ko, bestudijuojantiems svetimas kalbas — gerai išmokti savo senelių ir tėvų gimtąją lietuvių kalbą, kuri ypač graži tėbekaiba, iš geroji, kilmingoji lietuvių motina Irena, gimusi Radvilaitė.
Taip, patogu ir gražu svetimomis kalbomis kalbėti, bet skurdu ir nelaisvina gimtosios gerai nemokėti — pasakė p. Bačiūnienė.
Foto St. Balzeko, jr.

ton sunkiai sužeistas ir po 11 mėnesių mirė.

Riebalai tikrai kenkia širdžiai

Kalifornijos universiteto Los Angeles tyrinėtojai, ilgą laiką tyrę dvi žmonių grupes, nustatė jog riebalai tikrai kenkia širdžiai.
Eksperimentas su 846 vidutinio ir senesnio amžiaus žmonėmis parodė, kad tie, kurie valgė vartodami ko mažiau gyvulinių riebalų, turėjo 30 nuošimčių mažiau širdies atakų ir smūgių.
Širdies ligos, kaip daugumas tyrinėtojų tiki, kyla dėl daugelio priežasčių, jų tarpe aukšto cholesterolo kiekio kraujyje, aukšto kraujo spaudimo, cukrinės ligos (diabetes), nesimankštinimo, rūkymo ir paveldėjimo.

Cholesterolas svarbiausias yra randamas mėsos ir pieno produktuose. Ekspertų tvirtinimu, cholesterolas kraujui takuose sudaro nuosėdas, kurios apsunkina arba užblokuoja kraujo tekėjimą į širdį, ir tuo met įvyksta širdies ataka. Tas pats procesas vyksta ir smūgio atvejais.

Kalifornijos tyrinėtojai nustatė, kad iš 422 žmonių grupės, kuri valgė normalius valgius, turėjo 96 širdies atakas arba smūgius, o iš 424 žmonių grupės, kuri valgė laikydamasi eksperimentinės dietos, turėjo tik 66 atakas ar smūgius.

Kokliušas

Chicago sveikatos komisinierius Dr. Murray Brown rašo, kad kokliušas (whooping cough) prasideda kaip paprasta sloga, bet ilgainiui pasidaro rimta ir pavojinga liga, ypač mažiems vaikams, kuriems nuo kosėjimo pradeda trūkti oro ir jie pamėlynuoja bekosėdami. Nuo kokliušo galimos tokios komplikacijos, kaip hernia, pneumonija ir emfizema.
Kūdikams nuo kokliušo apsaugoti duodama vad. diphteria - tetanus - pertussis vakcina. Kai vaikai jau suauga į 8 ar 10 metų amžiaus pirmųjų koncertų.

OVERSEAS PACKAGES CHRISTMAS DEADLINE

Pašto valdyba primena, kad kalėdinis siuntinių išsiųstis dar prieš lapkritį.

skiepų imunitetas pradeda išsėkti ir vaikai gali gauti kokliušą lengvoje formoje, kurią nelengva atskirti nuo paprastos slogos, kosulio. Dėl to nepadarus diagnozės, toks vaikas gali bekosėdamas skleisti kokliušo bacilas.
Jei vaikas buvo įskiepytas būdamas 2, 3 ar 4 metų amžiaus, kai sulaukia 5 metų, skiepus esą reikia pakartoti, bet jei vaikas visiškai nebuvo nuo kokliušo įskiepytas, tai Dr. Brown pataria būtinai ir nedelsiant įskiepyti, kadangi kokliušas jau būdu nesanti nekenksminga liga.

TRUMPAI

— Jūrą Jėnčytė vienerius

metus mokiusi Chicago pradžios mokykloje, vel išvyko į Prancūziją, kur yra baigusi garsų Sorbonos universitetą ir gavusi Master laipsnio diplomą. Dabar yra mokytoja Kalbų institute, Paryžiuje. Ji yra čekagiškių mėgstamo dainininko B. Jančio dukterė.

— Fridas Mikaitis yra sužeistas automobilio ir gydomas Šv. Kryžiaus ligoninėje.

— A. A. Zigmo Jonyno pagerbimas įvyks penktadienį, spalio 2 d. 7:30 val. vakaro. Petkaus koplyčioje, 2533 W. 71st St.

— Petras Morkūnas gvy., Brighton Parko apylinkėje, užvaikar 10 val. vakaro prie 31-mos ir Kedzie Ave. buvo užpultas 3 juodų plėšikų, kurie atėmė turėtus pinigus. Apiplėšimo vieta yra nepalanki apsaugojimui.

— Alice Stephens, Chicago Conservatory kolegijos profesorė ir lietuvių ansamblio "Aidutės" vadovė, yra taip pat žinomos Amerikos lenkų grupės Lira Singers direktorė. Šioje grupėje dalyvauja 10 balsingų ir gerai išlavintų mergaičių, daugumoje gyvenančių Chicago pietvakariuose. Spalio 25 d. 3:30 val. Sherman viešbučio Louis XVI salėje grupė ruošia Stanislovo Moniuszkos ir Frederico Chopino kūrinių koncertą.

— Mūsų Tradicijos (Our Heritage) yra nauja WCUI-TV 26-os stoties programa, kurios premjerabūs šį sekmadienį, spalio 4 d. 8 val. vak. Programą išpildys airiai, čekoslovakai ir švedai. Sekanciose programose dalyvaus kitos etninės grupės bei tautybės su savo charakteringais pasirodymais įvairiose meno srityse. Frances Gramont ir Toliūs Šlutas yra koordinatoriai.

— Jonas Bertalčius, LB Chicago apygardos valdybos narys telkti lešas lietuviškajam švietimui, gvy. 5348 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60632, priima aukas lituanistinio švietimo reikalams. Apygardos valdyba kviečia per savaitę skirti vieną dolerį tam svarbiam reikalui.

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia
GENERAL OFFICE
Billing, some typing.
Health insurance, Life insurance paid vacation.
Call LU 5-4300

TYPIST
WORK AT HANCOCK CENTER
Openings in our underwriting Dept. for accurate typists. Beginners or experienced. Excellent starting salary, outstanding fringe benefits. 37 1/2 hour week.
Call Mrs. FRANZONE 751-1700
An Equal Opportunity Employer

SECRETARY
Typing, billing, payroll, answering phones.
9-4:30 Monday — Friday.
GEORGE VORIS CO.
2414 W. FULTON, CHICAGO
CH 3-1330

HOUSEKEEPER, COOK & FRIEND
You'll be part of a family in a lovely Marine Dr. apt. overlooking Waveland golf course & Lake Michigan. Work for a nice couple, wife handicapped, will have own room. Live in 6 days. \$100.00 per week for experienced woman. References required. Must speak English.
Call weekdays 9 A. M. to 5 P. M. FR 2-7797
LORRAINE

SECRETARY
To Director of School Lunch Program. Typing and shorthand required. Good benefits. Salary commensurate with experience.
CALL MISS TADDAI for information
527-3200

SECRETARY - RECEPTIONIST
Must type, some bookkeeping. Attractive salary.
Permanent.
378-5100
J. TAYLOR CONSTRUCTION CO.
4746 W. HARRISON

WANTED
CHURCH SECRETARY
Qualifications: stencil typing, mimeograph, general office and reception work. Salary open.
MA 6-3984

FITTER & ALTERATION WOMEN
Top salary. Exclusive new dress salon on Mich. Blvd. Only Expd. Need. Apply for work on designer dresses, coats & suits. Perm. Must have refs. Apply in person at our Loop store.
Must Speak English.
SYLVIA STEIN
55 E. WASHINGTON — LOBBY

GENERAL OFFICE
Must type. Good Company benefits and transportation.
An equal opportunity Employer.
2714 W. 21st STREET

SECRETARY WITH SHORTHAND
Excellent salary & benefits.
5 Day week. Good transportation. Call for appointment
FR 2-9855

CLEANING WOMAN
(Near Loop Office)
Part Time
Call Miss MITTL
263-7860

FURNITURE AND FIXTURES
Rekandai ir įrenginiai

PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
10% iki 50% nuolaida. Galima pirkti talimis ir išimokėtinai. Aptarnauja lietuvių.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE.

RENTING IN GENERAL
Nuomos

ISNUOMOJAMAS 3 KAMBARIŲ BUTAS
su baldais ir visais patogumais. Savininkas pageidauja pensininko arba dirbančio vyro.
1142 W. 17 St., Chicagoje.

ISNUOMOJAMAS 3 KAMB. BUTAS
su baldais ir visais patogumais, dirbantieji be vaikų šeimai, Brighton Parke. Tel. VI 7-2872.

PIGIAI ISNUOMOJAMAS KAMBARIYS
pavieniam asmeniui — vyriui Bridgeporto apylinkėje. Kreiptis I. RUMCZIKS, 916 W. 32 St.

— Chicago Medžiotų ir Meškeriotų klubas kviečia visus į pikniką spalio 4 d. Onos Bruzgūlienės sodyboje, prie Lietuvių Tautinių kapinių. Gros A. Ramonio orkestras. Pradžią tuoju po pietų. (Pr.).

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE", — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Zemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAIS
IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS
DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES I
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI
DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMO REIKALAIŠ
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNIO PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARIATAS
• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMMIGRACIJOS POPIERIAI
• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX
LEONAS REAL ESTATE
2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

3 BUTŲ MŪRAS Brighton Parke, 5, 4 ir 3 kambariai. Vienaute bute yra miegamai.
MŪRO BUNGALOW, 6 kamb., įrengtas sklepas, 60-ta ir Francisco.
4 PO 4 MŪRINIS. Centralinis šildymas, garažas, geros pajamos. Gera vieta, Brighton Parke.

ŠIMAITIS REALTY
NOTARY PUBLIC, INCOME TAX, INSURANCE
2737 W. 43rd STREET
CL 4-2390

MŪRINIS NAUJAS 3 BUTŲ — 2 x 4 1/2 ir 3 1/2 kamb. Visi butai apšildomi ir šaldomi air cond. Parduoda savininkas. Tel. HE 6-2722.
YPATINGAS BARGENAS CICERO —

JUOZAS (JOE) JURAITIS

Nebrangiai ir greitai taiso Volkswagenus, Volvos, Mercedes, Porschus ir kitas užs. ir vietines gamybos mašinas. Elektroninis tikrinimas, patyrė mechaniką, vilkikas.

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd St.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353

NORVILA

REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 WEST 59th STREET
Prospect 8-5454

12 METU 1 1/2 AUKSTO mūrinis. 5 ir 4 kambariai. Platus skydas, gražus rūsys, geroje Marquette Manor vietoje. Tik \$35,000.
5 PO 4 IR 1 ROSYJE mūrinis. Alumin. langai, šildymas gazu, garažas. Marquette Parke. \$52,000.
APYNAUJUS 3 BUTŲ MŪRAS, šiluma gazu, aliuminijaus langai, platus skydas Gage Parke. \$45,000.
6 KAMBARIŲ MŪRINIS BUNGALOW, šiluma gazu, Aluminijaus langai, 2 automobilių mūro garažas, Marquette Parke. \$21,000.
GRAŽUS 4 BUTŲ MŪRAS, kabininės virtuvės, nauja šiluma gazu, Aluminijaus langai, 2 auto mūrinis garažas. Geros pajamos. Marquette Parke. \$54,500.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

SAVININKAS PARDUODA 4 KAMBARIŲ mūrinį namą, gazu šiluma, garažas, 2825 So. SHIELDS.
Tel. VI 2-0569.
NUOSTABUS 3 MIEG. NAMAS su įrengtu rūsiu, baru, centr. vėsinimu ir garažu prie užs. netoli 129-tos ir Green Marquette Parke.
Tel. PU 5-7444
BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas
HEATING CONTRACTOR
Įrengti naujus ir perstatyti senus v. v. rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Įrengti vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokami. Turu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.
Domas Žukauskas
HEATING & SHEET METAL
4444 So. Western Ave.
CHICAGO, ILL. 60609
Tel.: VI 7-3447

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
IR KITUS KRASTUS
P. NEDZINSKAS, 4065 Acher,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5790

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Talymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th Street.
Chicago, Illinois 60629
WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių. Automobilai, šaldytuvai, maistas, pinigai.

SKAITYK PATS IR PARAGING

KITUS SKAITYTI
NAUJENAS

A. ABALL ROOFING

Įkurta prieš 50 metų

VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzčius sutaisome arba naujus įdedame.
KAMINUS IŠVALOME ir patalame. Nudžome namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.
Skambinkit
LA 1-6047
Įkainavimas veliai, kreipkitės bet kada